

Интерно
гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19
ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Година VIII ■ Број 84 ■ Децембар 2010.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Миладин Петровић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чулыћ

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, Крсман Милошевић,
мр Александар Симоновски

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Петар Кнежевић (Београд), Будимир
М. Попадић (Нови Сад), мр
Александар Симоновски (Крушевача),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Јово Бенсун (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Петровић,
М. Чулыћ, дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА
Павле Лучић

Лист излази месечно.
Тираж: 2. 600 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Лан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19
Ел. пошта: logosmil@yahoo.com

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије
Војни ветеран
ISSN 1452-3809

Осврт на протеклу годину

ИЗНЕВЕРЕНА ОЧЕКИВАЊА

Када су недавно питали једног нашег старог војног пензионера да ли је тужио државу због дуга, он је одговорио: "Како можете да ме то питате?! На свету постоје предмети видљиви голим оком. Постоје они који су доступни само уху и слуху. Али постоје и они које можете доживети и задобити само љубављу. У такве предмете спада и моја отаџбина, моја држава Србија, како да је тужим?!"

А да ли на овакав начин размишљају они хладни државни чиновници који, последњих година, војним пензионерима отимају комад по комад од "хлеба са девет кора" који су мукотрпно зарадили? Шта се то дододило са државном правном свешћу која практично кажњава људе који су свој живот посветили отаџбини?

Ако упитате министра, или другог државног чиновника: ко је војне пензионере "утопио" у заједнички ПИО, сви ће вам рећи: "Ја нисам био за то. То је политика одлучила!" Ако их упитате: ко је наредио да се војне пензије смање тако што више неће пратити војне плате, како је Законом било регулисано, слећи ће раменима. Ако их упитате: ко је крив што држава војним пензионерима сада дuguje милијарде динара и што постоји опасност да дође до блокаде рачуна Фонда СОВО - Министарства одбране, највиши ћете на ћутање или на пребацивање кривице на другог.

Све ово довело је до тога да бар једна петина војних пензионера гладује. Један од њих, бивши официр Војске Србије, бескућник, донедавно је живео у једној од "катакомби" калемегданске тврђаве, па је завршио у болници. Покушали смо да га пронађемо, чујемо његову причу и замолимо надлежне да му помогну, али, нажалост, у томе још нисмо успели. Кају да је један дан навраћао у Фонд СОВО и распитивао се за помоћ, али касније се више није јављао.

Шта да се ради? У Удружењу војних пензионера Србије су свесни да надлежни државни органи у овој години нису испунили ни један од озбиљнијих захтева УВПС, нису решили ни један од горућих проблема војних пензионера! Нису уважили предлоге УВПС како да врате тзв. мали дуг, нису прихватили ни један амандман УВПС при усвајању измена и допуна Закона о ПИО, нису разматрали ни амандман на Закон о буџету Републике Србије за 2011, којим је Удружење тражило да се у буџету предвиде и средства за исплату дуга војним пензионерима по извршним судским пресудама...

Сви који су, по природи ствари, били дужни да подрже праведне захтеве војних пензионера, изневерили су њихова очекивања. Припадници Војске Србије, који су учествовали у кројењу судбине војних пензионера, понашали су се као да никада неће отићи у пензију. А они који су давали најпримамљивија предизборна обећања, у Скупштини су потпуно заборавили на војне пензионере.

Време је, dakle, за отрежање. На озбиљно размишљање о даљем путу. Сада, кад су изневерена очекивања, сасвим је извесно, потребни су одлучнији потези Удружења ВПС. Ти потези могу да се ослоне на неподељено уверење свих војних пензионера да им је држава, избацивањем из Закона и "черупањем пензије", учинила велику неправду и да траже само што им је, у ствари, правним насиљем отето.

Удружење ВПС је на потезу.

Миладин Петровић

Са Пете седнице Главног одбора УВПС

ТРНОВИТ ПУТ ДО ПРАВДЕ

Удружење ВПС ће и даље, упорно и доследно, користећи сва законом дозвољена средства, залагати за аутономни систем социјалног осигурања војних осигураника у надлежности Министарства одбране, за враћање војним пензионерима стечених а силом одузетих права, и за враћање свих дугова војним пензионерима од стране државе. По свему судећи, тај пут ће ићи и преко Стразбура.

Главни одбор УВПС одржао је, 23. децембра 2010. године, у Централном дому војске у Београду, своју 5. седницу - са дневним редом: усвајање записника са 3. и 4. седнице Главног одбора и извештаја о раду између 3. и 5. седнице; доношење одлуке о повећању чланарине и висини издвајања новчаних средстава за рад органа и организација Удружења; усвајање Плана рада и Финансијског плана за 2011. годину; проблеми у организацији и спровођењу здравствене заштите КВП и усвајање закључака за разрешавање проблема и побољшање здравствене заштите; анализа стања чланства УВПС и доношење одлуке о начину пријема у чланство пунолетног лица члана породице КВП и почасних чланова Удружења.

Седници, којом је руководио председник УВПС Љубомир Драгањац, осим чланова Главног одбора, присуствовали су председник Надзорног одбора, чланови Извршног одбора, представници УВПС у Фонду СОВО, председници општинских организација Ивића, Палилула-Стари Град, Шабац, Сmederevo Младеновац, потпредседник Општинске организације Нови Београд, гости-чланови УВПС са Врачара, уредник "Војног ветерана" и други. Председник Драгањац обавестио је чланове да је члан Главног одбора Јован Вукобрат дао оставку на ту дужност, а да је Удружење војних пензионера у Републици Српској, уместо Вукобрата, предложило Милована Адамовића, што је Главни одбор једногласно прихватио.

У Извештају о раду Главног одбора УВПС између две седнице, од 16. септембра до 23. децембра 2010. године, истиче се да је тежиште рада у том периоду било у: Достављању предлога амандмана на нова законска решења о социјалном осигурању војних осигураника; Разрешењу проблема у вези дугова корисницима војне пензије; Активном учешћу у раду органа и комисија Фонда за СОВО; Разрешењу текућих проблема у органима Удружења; Праћењу стања чланства и предузимању мера за учењање нових чланова и Решавању текућих проблема здравствене заштите и стамбеног обезбеђења.

Влада Републике Србије, како се наводи у Извештају, урадила је предлог Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању у којем су војни осигураници сврстани у категорију осигураника запослених и тиме по многим питањима изједначени са

Удружење ВПС неће одустати ни од једног захтева: председник Драгањац са сарадницима

цивилима. Удружење ВПС на тај предлог Закона доставило је примедбе и предлог амандмана чија се суштина састоји у следећем:

- Да су војне пензије уведене пре 175 година, да је војна професија специфична по много чему као што је: образовна структура, пуни радни стаж, повећано напрезање, ризик у обављању послова, ограничење људских права, субординација, дисциплина и много тога још што је опширно обrazloženo у предлогу. Више од 85% земаља у свету има аутономни уређен систем војног ПИО какав је био и код нас, па је укинут.

- Да се бришу све одредбе чланова у Закону које се тичу уређивања пензијског и инвалидског осигурања професионалних лица.

- Да се приступи изради и доношењу новог Закона о СОВО.

У случају да се то не прихвати удружење је предложило да се у Управни одбор Фонда ПИО именује један члан из најброжнијег Удружења. Исто тако да се ускладе пензије за лица која су пензионисана до ступања овог Закона на снагу са просечним пензијама истог чина исплаћеним у децембру 2010. године.

Удружење је, како се истиче, покренуло иницијативу да се досадашња права

у области социјалне заштите и стамбеном обезбеђењу сачувају, а по питању здравствене заштите изједначе са цивилним осигураницима.

Предлози су достављени министарствима Владе Србије, свим посланичким групама и појединим посланицима. Обављено је неколико разговора са потпредседником Владе Републике Србије према којем су му детаљно образложени проблеми који могу настати доношењем предложеног Закона.

Највиши органи Удружења у читавом овом периоду а посебно чланови радне групе интензивно су се борили са проблемима око исплате дуга по решењима за усклађивање донетих крајем 2007. године. Фонд за СОВО донео је 47.069 решења о усклађивању пензија по којима је настало основни дуг у износу од 4.512.720.000 динара.

Велики број корисника војне пензије за наплату дуга покренуо је судски спор и до сада је принудном наплатом реализовано око 6.000 решења (или око 12%) и наплаћено је око 1.300.000.000 динара од чега је основни дуг 42,01%, камате 35,68% и парнични трошкови 22,13%. Уколико би се сав дуг по донетим решењима наплатио принудном наплатом то би износило око 10,6 милијарди динара.

од чега су судски трошкови око 2,5 милијарде динара.

У другој половини ове године Фонд за СОВО и судови у Београду незаконито су се договарали како би се решавање судских спорова што више одувлачило, оправдавајући то "страхом" да не би била доведена у питање исплата редовних пензија. Када је сазнalo за тај договор, Удружење је одмах упутило допис Влади Републике Србије, захтевајући: да обезбеди средства за исплату укључујући камате и трошкове парничних поступака ребалансом буџета за 2010. годину; да у предметним парницама судови поступају ажурано, законито и непристрасно без фаворизовања било које странке у спору.

Одговор на све, како се наводи у Извештају, био је формирање групе од стране Министарства финансија Владе Републике Србије која ће да припреми прописе у вези решења дуга према корисницима војне пензије. Овом питању Удружење је посветило посебну седницу Главног одбора на којој су донесени посебни закључци и одлучено да се поднесу примедбе и амандмани на нацрт Закона о претварању доспелих а неизменених обавеза према корисницима војне пензије у јавни дуг Републике Србије што је и урађено.

Министарство финансија Владе Р. Србије, нацрт Закона је доставило свим министарствима, али Влада се о њему до сада није изјашњавала.

Удружење, како се наглашава у Извештају, предузима мере да се Законом о буџету за 2011. годину предвиде

ПРИЈЕМ НОВИХ ЧЛНОВА

На 5. седници Главног одбора закључено је да пријем нових чланова УВПС треба да буде тежиши и свакодневни задатак свих општинских (градских) организација УВПС. Посебну активност по овом питању треба да испоље организације које имају учлањеност испод 70% (Вождовац, Чукарица, Врачар, Раковица, Палилула, Зvezдара, Обреновац, Младеновац, Смедеревска Паланка, Крагујевац, Ниш, Сурдулица, Пирот, Врање, Шабац, Ужице, Пожега, Нови Сад, Бачка Паланка, Рума, Инђија и Бела Црква).

Општинске-градске организације и Извршни одбор дужни су да не-прекидно воде ажуруну евиденцију чланства и да новонастале измене ажурирају у најкраћем року. Сва питања из ове области регулисаће Извршни одбор најкасније до 15. јануара 2011. године.

Према овом закључку, посебну пажњу треба усмерити према нечлановима како би им се дале праве информације и аргументи зашто је добро да се учлане у Удружење. Реч је о томе да ни један корисник војне пензије нема право да буде пасиван кад су угрожена права свих.

Са Издавачког савета "В. Ветерана"

ПРОШИРИТИ САРАДНИЧКУ МРЕЖУ

Чланови Издавачког савета листа "Војни ветеран" одржали су, 14. децембра 2010. године, седницу Савета на којој се расправљало о уређивачкој концепцији и уз洛зи листа "Војни ветеран" у информисању чланства и шире јавности о најважнијим питањима која се односе на војне пензионере. Седници су присуствовали Томислав Симовић, председник Савета, и чланови: Светомир Обренчевић, Слободан Пејовић и Миладин Петровић. Оправдано је био одсутан члан Савета Миленко Глигоревић, а седници је (као гост) присуствовао и председник УВПС Љубомир Драгањац.

У Извештају о раду Редакције листа наведено је да је од маја 2009. године, од ступања на дужност новог главног уредника, објављено 17 бројева "Војног ветерана" међу којима и два двоброја. На 552 страни објављено је око 850 прилога и око 680 фотографија, а у новембру ове године објављен је и специјални прилог "Ветерана" на 12 страна.

У овом периоду, како је истакнуто у Извештају, чланови Редакције листа трудили су се да садржаје листа прилагоде интересима чланства и да се држе уређивачке политике и концепције листа у чијем су средишту интереси војних пензионера и етика новинарског позива. Трудили су се да објективно, благовремено и свестрано обавештавају војне пензионере и јавност о најактуелнијим питањима војнопензионерске популације. При томе, није било никаквих притисака, нити било какве цензуре која би спутавала рад Редакције.

Чланови Издавачког савета су, после свестране расправе и анализе садржаја листа, закључили да је "Војни ветеран" у протеклом периоду значајно напредовао. Реч је о напретку у погледу квалитета и разноврсности прилога и о побољшању изгледа и физиономије листа.

Такође је закључено да би, на неки начин, требало стимулисати дописнике и сараднике листа како би се проширила дописничка и сарадничка мрежа и како би заступљеност организација УВПС у прилозима "Ветерана" била равномернија.

Закључено је и то да би требало пронаћи начин како да се повећа тираж листа који је сада око 2600 примерака. Тираж је у 2010. години, у односу на претходну, повећан за 120 примерака, али Издавачки савет је мишљења да би се тираж "Војног ветерана" могао значајније повећати.

П. М.

средства за исплату дуга. Посебна активност је испољена код Управног суда у Београду да донесе праве пресуде по тужбама за усклађивање војних пензија са ванредним повећањем пензија од 1. јануара 2008. године (11,06%). Припремне радње су у току и ускоро се могу очекивати прве пресуде.

У Извештају се истиче да је успешно организовано обележавање седамнаесте годишњице УВПС у Нишу, где је присуствовало око 1.000 војних пензионера из целе Србије и бројни гости. Успешно су разрешени неки проблеми у функционисању општинских организација УВПС Зајечар, Шабац, Чачак и Пожаревац.

Сви чланови у органима Фонда за СОВО, како је оцењено у Извештају, максимално су испољили активност у решавању проблема које имају корисници војне пензије.

Удружење је припремило специјални прилог "Војног ветерана", који је штампан у више од 30.000 примерака, у којем су предочени актуелна проблематика остваривања права војних пензионера и мере које су предузимали Главни и Извршни одбор. Прилог је достављен свим општинским организацијама ради дистрибуције корисницима војне пензије - члановима УВПС. Требало би да сваки члан Удружења добије специјални прилог

"Ветерана" и то ће бити својеврстан тест за општинске и месне одборе - да ли ће успети да свима поделе примерак.

Здравствена заштита у овом периоду, како је истакнуто, остваривана је са познатим проблемима која прате кориснике војне пензије који се забринуја у цивилним здравственим установама.

Извршни одбор добио је извештаје од 32 општинске организације УВПС о организацији здравствене заштите. Све оне се позитивно изражавају о квалитету здравствених услуга на примарном нивоу. Међутим, сви стављају значајне примедбе на понашање особља у ВМА и на дуго чекање наказане прегледе.

ЗАХВАЛНОСТ ТОМИСЛАВУ СИМОВИЋУ

Досадашњи председник Издавачког савета листа "Војни ветеран" Томислав Симовић поднео је неопозиву оставку и о томе није вођена расправа већ је само констатовано.

Чланови Главног одбора изразили су захвалност досадашњем председнику Издавачког савета Томиславу Симовићу на веома корисним саветима, пожељевши му добро здравље. Предлог Извршног одбора - да нови председник Издавачког савета листа "Војни ветеран" буде Крсман Милошевић, Главни одбор је једногласно прихватио.

Удружење је на ово интервенисало код надлежних, а пуковник Раденковић из Фонда за СОВО обавестио је Извршни одбор да је решен проблем снабдевања лековима у Обреновцу.

У протеклом периоду стамбени орган МО извршио је две поделе станови у гарнизонима Београд, Чачак и Свилајнац. У гарнизону Београд укупно је подељено 27 станова, војним пензионерима 17 или 63%. У гарнизону Чачак подељена су два стана - оба корисницима војне пензије, а у Свилајncu - један стан, такође кориснику војне пензије.

У Правилнику о додели беспојратног кредита у вредности 20.000 евра дошло је до измене: одобрена сума у будуће ће се уплаћивати директно на текући рачун подносиоца захтева, чиме се избегавају трошкови око закључивања уговора у вези куповине стана или објекта. По овом основу до сада је захтеве поднело 656 КВП, одобрено је 512 захтева, а 495 КВП је закључило уговор о исплати суме од 20.000 евра.

По Правилнику о додели станови из Фонда за СОВО, а везано за измену тачке 7, до сада је за 103 подносиоца захтева преименовано решење са одређеног на неодређено време, док је 59 лица откупило станове. За 82 лица извршено је преименовање али корис-

ници још нису поднели захтев за откуп стана.

У Извештају се наводи да је у периоду од 1. јануара до 30. новембра 2010. године у УВПС учлањено 1.163 нових чланова. У истом периоду са евидентиције је скинуто 1.646 чланова (1.497 због смрти) а ишчланило се 149 чланова, па је број чланова у УВПС смањен за 483. На дан 30.11. 2010. године у УВПС је било 32.100 чланова који плаћају чланарину.

У овом периоду, на учлањењу нових чланова посебно су се истакле општинске организације УВПС: Нови Београд 186, Земун 188, Ниш 123, Краљево 49, Нови Сад 46, Зрењанин 32, Пожега 27, Панчево 35, Крагујевац 20, Раковица 19, Чачак 16, Прокупље 12, Сремска Митровица 12 и Рума 18.

У периоду од 1. јануара до 30. новембра 2010. године примљено је 1.677 захтева за једнократну новчану помоћ, одржано је 68 седница комисија у Фонду за СОВО на којима је решавано 2.105 захтева за доделу помоћи и од тога: донето је 1.531 решење. Позитивно је решено 1.351, а негативно 180. Тражена је допуна за 535 захтева. Решавано је 40 жалби, десет је прихваћено а 30 одбијено.

На седници су једногласно усвојени: Годишњи план рада Главног одбора Скупштине УВПС за 2011. годину; Извештај о раду Главног одбора између 3. и 5. седнице; Извештај издавачког савета листа "Војни ветеран", Одлука о усвајању предложеног Финансијског плана УВПС за 2011. годину, Одлука о отклањању пропуста књижења прихода и расхода у организацијама УВПС; и Закључци за разрешавање проблема и побољшање здравствене заштите.

Једино Одлука о повећању чланарине са 0,10 на 0,12 одсто није прихваћена једногласно. Није било спорно да се прихвати то симболично повећање, него време од када ће се оно примењивати. Док су једни били за то да се примењује од 1. јануара, други су тражили да то буде од 1. јуна. При гласању, превагнула је прва опција - од 1. јануара.

Кад је реч о главном путу којим ће Удружење ВПС даље ићи, на седници Главног одбора јасно је поручено да ће се УВПС и даље, упорно и доследно, користећи сва законом дозвољена средства, залагати за аутономни систем социјалног осигурања војних осигураника у надлежности Министарства одбране, за враћање војним пензионерима стечених а силом одузетих права, и за враћање свих дугова војним пензионерима од стране државе. Према речима председника Драгањића, Удружење неће одустати ни од једног захтева, а, по свему судећи, пут до правде водиће и преко Стразбура.

Војни пензионери су практично изневерени од свих на које су рачували, а то значи да је дошло време да се озбиљно размисли и упита: Шта и како даље? Велика је илузија да ће војним пензионерима помоћи они који им једним потезом бришу права која су стекли у једној од најтежих професија које постоје.

Е.В.В.

Усвојене измене и допуне Закона о ПИО

Народна скупштина Републике Србије, 29. децембра 2010. године, усвојила је измене и допуне Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Изменама и допунама Закона о ПИО уређено је пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника, (професионалних војних лица и корисника војне пензије) у јединствени систем пензијског и инвалидског осигурања Републике Србије.

До сада је пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника било уређено прописима о Војсци, с тим што је само питање усклађивања пензија на основу прописа о Војсци, почев од 2008. године уређено на исти начин као и усклађивање цивилних пензија. Како је чланом 19. Закона о министарствима Министарство рада и социјалне политике надлежно за комплетно пензијско и инвалидско осигурање (и војних осигураника), тако су овим Законом о ПИО укључени и војни осигураници, и то од 1. јануара 2012. године.

Према овом закону (члан 33), пензије се усклађују два пута годишње, 1. априла и 1. октобра, са кретањем потрошачких цена на територији Републике Србије у претходних шест месеци. Поред тога, ако бруто домаћи производ у претходној календарској години порасте изнад 4%, пензија се усклађује од 1. априла текуће године у проценту који представља збир процента раста, односно пада потрошачких цена на територији Републике Србије у претходних шест месеци и

ТЕЖЕ ДЕЉИВИ СТАНОВИ

Из Управе за традицију, стандард и ветеране у Удружење је стигло Обавештење о становима које је немогуће поделити у складу са одредбама Правилника о стамбеном обезбеђењу.

Према том обавештењу, сви заинтересовани стамбени интересенти треба да доставе изјаве да се одричу доделе структурно припадајућег стана и прихватају доделу понуђеног односно структурно мањег стана, као коначно решење свог стамбеног питања.

Станови су у гарнизонима:

Гарнизон Бачка Топола - 1 гарсоњера; Гарнизон Ваљево (Бого вађа) - 1 двособан; Гарнизон Панчево (село Бока) - 1 тро-собан, Српска Црња - 1 двособан; Гарнизон Суботица (Бачка Топола) - 1 једнособан, Гарнизон Сента (Бачка Топола) - 1 једноисобан, Гарнизон Сомбор (с. Станишић) - 1 тро-собан, Гарнизон Зајечар (Књажевача) - 1 двособан.

Изјаве оверене у суду или општини доставити на адресу: Сектор за људске ресурсе МО, Управа за традицију, стандард и ветеране,

Одељење за стамбене послове, Ул. Немањина бр. 15 Београд.

Уколико заинтересована лица желе да погледају неки од понуђених станови могу се обратити:

а) ВГЦ Београд, Ул. Милентија Поповића 23-25, контакт особа Љубиша Костић, тел.011 2138542, моб. 0648685009

б) Одељење ВГЦ у Нишу, Ул. Соколска 6а, контакт особа Срђан Стојановић, тел. 018 509375

З. Вучковић

ОЗАКОЊЕЊЕ НЕПРАВДЕ

Страх од могуће блокаде рачуна Фонда СОВО

АМАНДМАН КАО УПОЗОРЕЊЕ

Свесно опасности да због дугова државе војним пензинерима и извршних судских пресуда може доћи до блокаде рачуна Фонда СОВО, па и Министарства одбране, Удружење војних пензионера Србије је, крајем 2010. године, поднело Амандман на члан 7. Закона о буџету Републике Србије за 2011. годину. Амандман гласи: "У Члану 7, Раздео 14, функција 210, економска класификација 464, бројка 23.500.000.000 у колони средства из буџета и укупна средства замењује се бројком 26.000.000.000".

Образложење

У образложењу је истакнуто да у "периоду од 1. августа 2004. до 30. новембра 2007. године, војним пензионерима пензионисаним пре 1. августа 2004. године нису исплаћиван износ припадајуће пензије. Услед тога, настао је основни дуг Фонда СОВО у износу од 4.512.720.000 динара. Припадајућим каматама овај дуг је до сада

удвостручен, а са парничним трошковима премашује износ од 10 милијарди динара.

Чланом 193. Став 2. Закона о Војсци Србије, Влада је обавезана да проблем овог дуга реши до краја марта 2008. године, али то није учинила ни до данас. Стога је преко 27.000 оштећених пензионера покренуло парнице за наплату закинутог дела пензије.

До сада је око 6.000 оштећених наплатио дуговни износ пензије, у укупном износу од око 1.400.000.000 динара.

Иако судови поступају недопустиво споро по овим тужбама, до сада је годишње решавано, односно принудно наплаћивано, око 1.500 предмета, па је реално очековано да ће, у најгорој варијанти по оштећене бити тако и у 2011. години.

С тога се буџетом за 2011. годину морају предвидети средства за исплату по извршеним пресудама како је то амандманином наведено. У противном, може доћи до блокаде рачуна Фонда СОВО, па и Министарства одбране.

Посебно истичемо да је решење сађрано у амандману засновано и на начину измирења овог дуга нормираним чланом 79. Став 5. Предлога Закона о изменама и допунама Закона о ПИО".

процента који представља разлику између реалне стope раста бруто домаћег производа у претходној календарској години и стопе од 4%.

Међутим, у односу на наведено, пензије ће се од 1. децембра 2010. године усклаđити тако што ће се повећати за 2%.

Изузетно од наведеног, у 2011. и 2012. години, пензије се усклађују: 1. априла 2011. године са кретањем потрошачких цена у претходна три месеца; 1. октобра 2011. године и 1. априла 2012. године у проценту који представља збир процента раста, односно пада потрошачких цена на територији Републике Србије у претходних шест месеци и процента који представља половину реалне стопе раста бруто домаћег производа у претходној календарској години уколико је тај раст позитиван.

Новчане накнаде прописане и уређене овим законом (члан 34) усклађују се на начин предвиђен за усклађивање пензија.

Послове обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања као и послове финансијског пословања који су били у надлежности Фонда за социјално осигурање војних осигураника (члан 79), на дан 1. јануара 2012. године преузеће Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

Обезбеђивање и спровођење пензијског и инвалидског осигурања из става 1. овог члана, у односу на права из пензијског и инвалидског осигурања односи се на право на пензију, право на додатак за помоћ и негу и право на новчану наканду за телесно оштећење. Правом из пензијског и инвалидског осигурања сматра се и право на накнаду погребних трошкова.

Даном преузимања послова обезбеђивања и спровођења пензијског и ин-

20.000 ЕВРА НА ТЕКУЋИ РАЧУН

У Службеном војном листу бр. 32 од 15. децембра 2010. године, изашао је Правилник Фонда СОВО о употреби, условима и начину коришћења средстава за побољшање положаја КВП без стана.

Правилник се састоји из два дела. У првом делу регулисана је која има право и на који начин може остварити увећање трошкове становља, а у другом делу регулисан је поступак за решавање стамбеног питања доделом бесповратног кредита у износу од 20.000 евра у динарској противредности - УПЛАТОМ НА ТЕКУЋИ РАЧУН подносиоца захтева.

Правилник је достављен свим општинским организацијама УВПС ради упознавања.

З. В.

који се односи на послове пензијског и инвалидског осигурања.

Обим и начин преузимања из става 3. овог члана ближе ће се уредити актом Владе у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Изузетно од става 3. овог члана, преузимање се не односи на обавезе доспелих а неизмирених новчаних потраживања корисника војне пензије, по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада, утврђених у члану 193. став 2. Закона о Војсци Србије ("Службени гласник РС", бр. 116/07 и 88/09), а насталих до ступања на снагу овог закона, за које ће се средства обезбедити у буџету Републике Србије, у складу са законом и посебним актом Владе.

Вредност имовине, обавеза и капитала процениће овлашћено лице, у складу са законом.

У члану 82. регулисано је време примене појединачних одредби. Одредбе чл. 240-260, чл. 262-272, чл. 274. и 275. и чл. 276. и 277. у делу који се односи на пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника, поглавља XVI Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“ бр. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и „Службени лист СЦГ“, бр. 7/05 и 44/05), као и одредбе члана 192. ст. 2, 3. и 4. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09), примењиваће се закључно са 31. децембром 2011. године када престају да важе.

Одредба члана 192. став 1. Закона о Војсци Србије престаје да важи са 31. децембром 2014. године.

Примењивање закона регулисано је чланом 84; закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењује се од 1. јануара 2011. године, осим одредаба чл. 1, 10, 15, 20, 21, 23, 26, 31, 54. и 64. овог закона у делу који се односи на професионална војна лица, које се примењују почев од 1. јануара 2012. године.

Остоја Поповић

РЕШЕН ПРОБЛЕМ СА ПОШИЉКАМА

"Од 30. новембра 2010. године преузићен је проблем достављања пошиљака са повратницом". То је суштина информације Управе за традицију, стандард и ветеране о проблему са достављањем поштанских пошиљака са повратницом, коју је Удружење војних пензионера Србије ових дана упутило свим општинским-градским организацијама УВП.

"Проблем у достављању поштанских пошиљака са повратницама, која су упућивана ка Министарству одбране", како је наведено у информацији, "настало је ступањем на снагу Правилника о посебним условима за обављање поштанских услуга у ЈП ПТТ саобраћаја Србија (Службени гласник ПТТ број 643 од 2. 8. 2010. године) којим је промењен начин достављања поштанских пошиљака са повратницом".

У информацији је прецизно наведена регулатива о поступању са поштанским пошиљкама са повратницом, коју је сачинила Управа за телекомуникације и информатику Генералштаба Војске Србије на основу договора са Министарством правде и ЈП ПТТ саобраћаја Србија.

Тако је решен проблем о коме је "Војни ветеран", у тексту "Наредба о избегавању поштара", писао у претходном броју.

С. М.

валидског осигурања из става 1. овог члана, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање преузеће имовину, обавезе и запослене од Фонда за социјално осигурање војних осигураника, у делу

Данас нема ни једне делатности која није проткана наменским информацијама. Све оне усмерене су ка тачно одређеном циљу, а мета им је човек, људски фактор у целини, често и против његове воље. Добронамерна сазнања су углавном корисна, а чудесно лажне и тајне информације могу да изазову тешке последице. То смо као народ искусили и још смо под ударом злонамерно срочених матрица, које се и даље врте против нас..

Занемарујући врхунску информатичку технологију на глобалном плану, нас интересује квалитет информисања војних пензионера. А како се оно одвија између званичних форума и чланства у бази говоре нам остварени учинци у протеклом периоду. Код војних пензионера преовлађује мишљење да су постигнути извесни резултати (како где), али они у већини нису еквивалентни уложеном труду од стране органа УВП. Разлога за то има више, а основни су: недовољно енергично ангажовање форума УВП, а много више неодговорно понашање властодржача на решавању бројних иницијатива, као што су наши оправдани захтеви, молбе, жалбе, предлози, приговори, тужбе.

Одбијањем сарадње, државни чиновници намерно блокирају ток двосмерних комуникација у размени информација. То једно значи, да се не поштују обавезујући механизми који прецизно регулишу понашање страна у службено-правним односима.

Свесни њиховог недоличног односа, с правом смо огорчени на поједине званичнике (војне и цивилне) и баш зато не смејмо дозволити да нам такви, поништавањем валидних закона, суде у одсутности и пресуђују са позиције моћи. Најкраће речено, они одбацују нашу часну прошлост, да би нам загорчали не баш дугу будућност!

Багателисање легитимних захтева нереаговањем, можемо назвати само једним именом: "Аргонција умишљених владара према војним пензионерима и њиховим породицама. Имајући у виду све неправде које су нам материјално и емотивно наметнули, питамо се, да ли смо поред већ учињеног могли да предузмемо радикалније мере у циљу мењања стања немоћи у коме смо се нашли без кривице?

Омаловажавање УВП од стране надлежних (зна се тачно којих), повод је да се усправимо и да одлучнијим начинима рада приступимо заштити стечених и сад већ окрњених права. Са членцима морамо ући у оштрији политички дуел и рећи им да смо грађани Србије, да нисмо непријатељи система, да одбаце лажне предрасуде о нама и да су дужни да наше потребе решавају по службеној дужности, како им то функције и закони налажу.

Садашњи однос према војним пензионерима квалификује их у формално правном смислу као супротстављену страну и зато наивним конструкцијама настоје да скину одговорност са себе

Статус војних пензионера мора бити враћен у првобитно стање

НЕМАМО ПРАВО НА ЂУТАЊЕ

за тоталне промашаје, не само у социјалној сфери. Бившим и садашњим државним чиновницима, војни пензионери су послужили као погодан сурогат за пришивање етикете дежурног кривца за многе неистине. Једна од тих вешто потурених лажи је и тврђња да су војни пензионери криви што је активна војска слабо плаћена. Зато их по стоти пут морамо упитати, где су наше паре из војно-пензионог фонда, које су генерације часних официра народне војске годинама стварали? Да ли стварно умишљају, да се чеरујањем мизерних пензија и њиховим свакодневним топљењем, земља може извући из кризе? Народ у већини, али и признати економски стручњаци, не верују да се спорадичним мерама и провидним реторичким обманама, могу решавати економски проблеми државе. Све наслеђене и стечене навике, као што су: нерад, корупција, грабеж, хедонизам, расипништво, просјачење по свету, туристичко-спорурска и "пословна" сумњања од Аустралије до Канаде, требало је одавно да постану својина историје. Уместо тога, "умерени оптимисти" беже од суворе реалности, неспремни да сиротињу и своје богатство поделе с народом. Да, али тада би прво морали да подреде политику законима економије, преполове набујалу бирократију, ставе јавну потрошњу на дијету и скрешу број странака и масовно измишљене партијско-непотистичке органе и функције.

Самозамајавање водећих квази-експерата да је најгоре прошло, да поплато излазимо из кризе и неговање стила "лако ћемо", демотивише поштene и способне стручњаке, да ослонцем на радикалне мере и маскиране гомиле новца, нађу излаз из кризе. Овакво уљуљкивање је само доказ да господа на власти са безобразно високим примањима и богаташи нису обухваћени државном штедњом, па је нормално што кризу и не осећају а народ трпи и умире гладан.

Верујући у поштene намере једног броја људи на власти, Удружење војних пензионера је тежиште деловања усмерило према надлежним органима, компетентним за решавање проблема војних пензионера. Нажалост, са те стране није дошло до реаговања, већ су наставили са игнорирањем наших законских права.

Постоје многи писани докази о ак-

тивностима УВПС, пре свега Главног одбора који су достављани разним органима на решавање. Урађена је и више пута поменута студија о развоју система социјалног осигурања војних осигураника. То је био јасан и лако применљив предлог да надлежни приступе решавању спорних питања. Студија је послата познатим именима, којима смо веровали да ће предузети мере на које их закон обавезује (види "В. ветеран" бр. 74 и 75). Све је, међутим, било исто као и раније, па чак мало и другачије после студије. Уместо одговора, случајно смо сазнали да ће Влада реформисати ПИОС у целини, без укључивања представника војних пензионера у њихове радне групе. Чак нису нашли за сходно да обавесте Главни одбор о намери да ће и војне пензионере стрлати у исти кош са осталим категоријама пензионера Србије.

Занемаривање нужне пословне процедуре је осиноно понашање моћника, јер су дозволили да о животним питањима војних пензионера једнострano одлучују унапред припремљени људи који не знају пуно о специфичности војне професије. Под видом реформе ПИО, усилјени појединци и органи су нам на најгрубљи начин поништавали вредносни систем који је стваран на вековној пракси војевања људи, а затим га преточили у законе о војној професији и војним пензијама.

Сви они који "брane државу" од војних пензионера требало би да знају да и окорели криминалци имају право на одбрану, коришћењем правног начела "Чујмо и другу страну"! За њих ми као друга и то оштећена страна не постојимо, а то једно значи, да су нас ставили изван закона и да могу једноставно да нам кроје капу. Са оваквим односом, органи УВПС су могли преко јавних медија свестранје да упознају јавност са грубим кршењем људских права од стране оних који су дужни да их штите па и унапређују. Због одбијања сваког дијалога са војним пензионерима, било је логично да се потражи судско решавање насталих спорова, које су нам злонамерно узроковали и принудно најметнули.

Без судске заштите, све ће се и даље одвијати по принципу: "пресипање из шупљег у празно". Наше правдање да чинимо све, али не наилазимо на разумевање, није никаква утеха за војне пензионере. Радити нешто без

решавања горућих проблема иницира и крајње питање: која је сврха тога?

Зато на сваки цинични однос државних органа према нашим правима морамо им без устручавања рећи да је такво понашање незаконито, аморално и срамно за функције на којима су.

О свим неправдама које су нам учинили, могу се писати књиге, па ни тада не бисмо остварили своја права, уколико их не приволимо, макар и пред Међународним судом да нам исплате дугове и статус војних пензионера институционално врате у првобитно стање. У том циљу морамо подржати све нове и енергичније мере наших форума на дугорочном регулисању и решавању социјалних права војних пензионера.

"Војни ветеран" је вељано гласило које се по намени, актуелности, разноврсности, квалитету садржаја, као и техничкој уобличености, већ данас може сврстати у ред савремених часописа. Бавећи се животном тематиком људи, у потпуности је задовољио потребе војних пензионера у области информисања. Па ипак, уз ограду да нећу бити потпуно у праву, предложио бих да се успоставишира сарадња са цивилним редакцијама у циљу размене тематских написа од значаја за све пензионере. Такође, требало би се изборити за неки термин у РТВ каналима, јер тамо скоро и да нас нема. Не треба заборавити ни на контакте са војним редакцијама, јер нас интересује рад и стање активног дела ВС. Најважније садржаје из војних часописа такође би требало објављивати у скраћеном обиму.

Поред наведеног, постоји и један проблем о коме нико ништа не говори. Постоји реална бојазан да ћемо и о приватизацији војне имовине добити вест, да је и ту "виша сила" имала одлучујућу улогу, јер се све дешавало иза наших леђа. Пред овом чињеницом, УВП па и активни део ВС, не смеју да жмуре, јер се ту налазе решења за повратак уништених фондова, неисплаћене дугове, избегличке проблеме, опремање ВС савременим НВО и слично.

Да "В. ветеран" не би остао дужан активним старшинама, можемо их информисати о актуелностима из нашег живота и рада, шта војни пензионери мисле о потешкотама са којима се суочава ВС, какви су нам односи и шта би требало мењати на том плану. Било би добро да се активни кадар лиши наметнутих заблуда, да им тренутно нико не треба и да се земља може бранити без народа. Ову тврђњу намерно истичем, јер су нам активне

колеге са високих положаја, радићи на реформама ПИО преко нашег гласила отворено рекли да је њихов искључиви задатак да заштите интересе ВС (не кажу од кога) и да војни пензионери нису више њихов проблем.

Остали смо, дакле, без трунке цивилизацијског поштовања па и куртоа兹не вербалне подршке од наших наследника. Запрепашћени оваквим односом, војни пензионери се стиде ускогрудости и површности оваквих војних руководилаца. Па ипак, УВП се неће одрећи нових генерација и увек ће подржати њихове разумне иницијативе. Ово тим пре што за њихово тренутно живљење у стилу "битно је да је нама добро", нису они криви. Окрутну стварност ће схватити по одласку у пензију и тада ће им бити јасно да су секли грану на којој им је некада било лепо.

Због тога их повремено морамо подсетити да сви припадамо поносном народу, који и данас испашта због вечитих подела, суворе борбе за власт и од народа отуђене и десетоструко увећане паразитске бирократије. Уз унутрашње недаће, страни моћници нас присиљавају да се извињавамо за ратна злодела која су нам починили. На нашу несрећу, ми прихватамо неистине, заборављајући на своја страдања, јер не знамо да се бранимо или брзо заборављамо. Зато је Србија и даље на мети гнусних лажи.

За реализацију циљева у бази нужно је детаљно познавање ситуације, јер само на основу правог увида у стварно стање можемо адекватно реаговати. Један од начина који се може више користити, а који се у практици показао успешним је пуне сарадња са председницима скупштина станара

у зградама, улазима, блоковима и другим насељима у МЗ. Они најбоље познају статус станара и од њих можемо да добијемо многе податке, неопходне за наше ангажовање. Неформалне двостране комуникације могу се остварити по свим питањима и уз заједничко решавање проблема можемо да остваримо сваку конкретну помоћ. У том смислу требало би планирати полугодишње одржавање редовних састанака, док би све друге контакте и акције решавали према приоритетним потребама.

У местима где не постоје скупштине станара, могу се на добровољној основи ангажовати један-два сарадника (познаник, пријатељ, комшија). Они би обавештавали месни одбор о изнемоглим, усамљеним, непокретним

војним пензионерима, о чијем броју и стварним потребама морамо у сваком моменту имати ажуруну евиденцију. За све ове и друге евентуалности, можемо активирати и друге људе добре воље, поштаре... чиме бисмо избегли непријатна изненађења која нам се повремено дешавају. Не треба заборавити ни важна писмена обавештења по улазима у зградама, амбулантама, просторијама војних пензионера и другим местима где се војни пензионери највише окупљају. Не би било на одмет да се планирају састанци са борачким организацијама, као и између два и више месни одбора ради размене искуства, разматрања нових идеја и договора за решавање заједничких и различитих проблема по местима становљања.

Будући да се скоро све практичне активности одвијају у бази, месни одбори морају бити најбољи познаваoci услова у којима живи већина војних пензионера. Оправдане захтеве са терена месни одбори су дужни да достављају вишим форумима и траже одлучно решавање и повратне информације.

Главни одбор УВПС, као легитимни представник и највиши орган војних пензионера, обавезан је да без увијања одмах упозори званичнике да прекину са укидањем установа војних пензионера које су до сада успешно функционисале и да не арбитрирају изван законских оквира.

Због само неких наведених неправди, које дugo трају, војни пензионери немају право на ћутање и подничко понашање, тим пре што нико није овлашћен да нам једнострano и трајно ускраћује право на правду.

Стеван Д. Стојановић,
Београд

Из рада Градског одбора војних пензионера у Нишу

САРАДЊА РАДИ ЗДРАВЉА

Градски одбор УВПС у Нишу, на последњој седници одржаној 1. децембра 2010. године, формирао је Одбор за сарадњу са здравственим установама у Нишу.

Чланови Одбора су: пуковник у пензији др Витомир Панчић, председник, пуковник у пензији др Бранко Матијаш; члан и заменик председника, генерал-мајор у пензији Мирко Старчевић, члан; и новинар и мајор у пензији Ранко Бабић, члан.

На својој првој седници, одржаној 10. децембра 2010. године, Одбор је на основу захтева Главног одбора УВПС, анализирао питање здравственог забрињавања војних пензионера у Нишу, као и проблеме који се јављају по овом питању. Општи је закључак Одбора да је здравствено забрињавање задовољавајуће, али да има и питања која би могла да буду много болња.

С тим у вези, Одбор је као главни задатак за будући рад зацртао бољу сарадњу са санитетским и здравственим установама у Нишу и региону. Наравно, подразумева се сарадња са начелником санитетске службе у команди КоВ у Нишу, са председником више војнолекарске комисије у Војној болници у Нишу, као и са свим чињочима од утицаја на побољшање здравственог забрињавања војних пензионера.

Чланови Одбора су закључили да је снабдевеност војне апотеке неопходним лековима нездадовољавајућа. Када је у питању издавање - оверавање рецепата за цивилне апотеке у Нишу, до сада по том питању није било проблема. Али, како сазнајемо, када достављају рецепте на наплату војним установама, цивилне апотеке зарачунавају посебан рад чиме се буџет Министарства одбране посебно оптерећује.

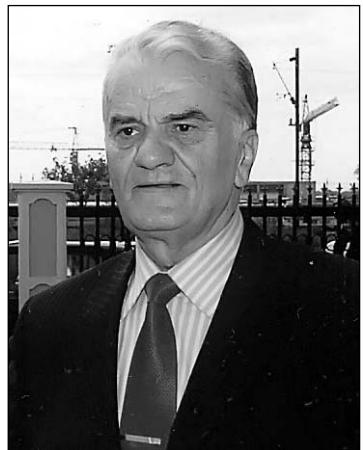
Оно што забрињава јесте питање рада Уролошког одељења у Војној болници у Нишу. Наиме, на овом одељењу раде само двојица уролога, па је чекање на прегледе доста дуго и на једног специјалиста дневно има много више пацијената него што је то по нормама предвиђено. Самим тим, и прегледи нису онакви какви би требало да буду, па су чланови Одбора закључили да се питање постављања још једног уролога мора под хитно да реши. Кад се ово каже има се у виду да на то одељење долазе војни осигураници из Расинског, Тимочког, Топличког, Јабланичког и Пчињског региона у којима има више хиљада војних осигураника.

Једно од питања, које је било на дневном реду Одбора је и неуједначеност корисника војне пензије са правима које имају цивилни осигураници. Несхватљиво је да корисници војног здравственог осигурања добијају за опоравак у здравственим установама после прележаних тешких болести по 14 дана, а цивилни имају по 21 или 30 дана. Да не говоримо о томе да војни осигураници не могу да користе десетодневно лечење у специјализованој болници „Меркур“ у Врњачкој Бањи. Ово се односи на болеснике који болују од дијабетеса.

За све наведене проблеме везане за здравствено забрињавање корисника војне пензије мора да се тражи адекватно решење, јер болест не може да чека, а људи су у поодмаклим годинама живота.

На основу свега реченог, главни задатак чланова Одбора за здравствено забрињавање у Нишу биће да се преко надлежних у УВПС избори да људи имају право на оно здравствено забрињавање које им по закону припада, имајући пре свега у виду тежину послова које су они током служења у ЈНА и Војсци Србије обављали, јер војна професија није ни мало лака.

Ранко Бабић

Пуковник у пензији
др. Витомир Панчић

Из Општинске организације УВП Врање

КОМАНДАНТОВО РАЗУМЕВАЊЕ

У организацији Општинског одбора УВП Врање, 15. децембра 2010. године, у касарни „1300 каплара“ одржано је информисање корисника војне пензије, коме су, поред осталих, присуствовали: председник УВПС Љубомир Драгањац, потпредседник ИО Главног одбора Слободан Пејовић, командант гарнизона и 4. бригаде бригадни генерал Милосав Симовић са сарадницима, председник Градског одбора Ниш Обрад Миленковић, председник Општинске организације Прокупље и члан Главног одбора Вид Шарац и представници представници јавног информисања.

И поред веома неповољних временских услова, одзив војних пензионера је био више него добар; одазвало се преко 70 одсто од броја позваних.

Председник Општинског одбора УВП Милорад Марковић укратко је упознао пристуше о раду Општинске организације у протеклом перио-

ду; говорио је о проблемима који су битно утицали на статус КВП у остваривању права из области пензионог, здравственог и стамбеног обезбеђења. У свом излагању посебно је истакао веома добру сарадњу са командом гарнизона.

Бригадни генерал Милосав Симовић говорио је о стамбеној проблематици и реновирању Клуба ВС који ће, како се очекује, бити завршен до краја јануара 2011. године.

Поздрављајући пристуше, председник УВПС Љубомир Драгањац посебно је нагласио одличну и свестрану сарадњу са командом гарнизона Врање, при чему посебно заслугу у томе има бригадни генерал Милосав Симовић.

Говорио је о актуелним проблемима у остваривању права војних пензионера из области пензионог и стамбеног обезбеђења и о измирењу тзв. малог и великог дуга.

Воја Младеновић

Председник Општинске организације УВП Милорад Марковић у друштву чланова КУД из Врања

И О НАМА НЕКО БРИНЕ

У периоду од 1.11. до 21.11. 2010. године био сам на рехабилитационом лечењу у бањи Селтерс, које ми је одобрila Управа за здравство Министарства одбране. Иста Управа ми је доделила превоз аутобусом с пратиоцем, не знајући да сам популокретан болесник.

Овим путем желим да захвалим одговорним у Дому здравља Јагодина што су ми изашли у сусрет и обезбедили санитетско возило до бање.

Такође, овим путем захваљујем и Удружењу војних пензионера, поготово Др. Чаславу Антићу што је преко Управе за здравство обезбедио санитетско возило за повратак из бање.

Захваљујем се и управнику ЦВМУ Београд пуковнику Др Душку Радивојевићу у чијој организацији је реализован овај превоз.

Из овога се види да се и на ма, војним пензионерима из унутрашњости, излази у сусрет и пуну вам хвала на томе.

Мирољуб Милосављевић,
заставник у пензији, Јагодина

НОВИ СКЕНЕР НА ВМА

Министар одбране Драган Шутановац свечано је, 27. децембра 2010. године, пуштио у рад нови 128-сласни скенер на Војномедицинској академији. „Од тренутка када је ВМА отворена за цивилно здравство, сваке године бележи велики раст у прихвату цивилних пацијента, па смо ове године имали око 20 хиљада хирушким интервенција, а 100 хиљада цивилних пацијената је амбулантно забринуто. Такође, обављено је 18 хиљада операција, од којих 13 веома тешких трансплантација јетре и 21 трансплантација бубрега“, рекао је министар Шутановац.

Током протекле године, Висока школа ове војноздравствене установе, подсетио је, уписала је и нову генерацију кадета и кадеткиња, од којих се очекује да понове и превазиђу успех претходне генерације. ВМА је, такође, током прошле године запослила 141 младог стручњака, нагласио је министар.

„Повод данашње посете је почетак рада мултифункционалног скенера, који јејдан од најзахтевнијих апаратова који ВМА поседује, а осим Новог Сада, Београд је једини центар у Србији и региону који га поседује. Овај апарат ће помоћи у бржем и квалитетнијем дијагностирању болести и допристи да листе чекања буду краће“, оценио је министар одбране додајући да је реч о апарату који ће сам себе да отплати у наредном периоду.

Према речима министра одбране, током претходне године, у ВМА је уложено око 600 милиона динара, а апарат који данас почиње са радом вредан је 80 милиона динара, што је највећа инвестиција током ове године. Министар је, за почетак следеће године најавио и пуштање у рад хипербаричне коморе, која је такође, изузетно важна и велика инвестиција.

Овај „рендген 21. века“ даје веома детаљне и прецизне приказе меких ткива, крвних судова и костију и може да направи чак 128 пресека ткива, што уз велику пре-

цизност и информативност омогућава извођење квалитетне радиолошке дијагностике и детаљан преглед целог тела за само неколико секунди.

За пацијенте ВМА куповина овог скенера значи скраћење листе чекања, као и бржу, прецизну и поузданiju дијагностику. Процењује се да ће на овом апарату моћи да се уради годишње 20 одсто више прегледа него на постојећем 64-сласном скенеру на коме се у току једне године обави око 11 хиљада снимања.

С.М.О.

Из Удружења војних пензионера у Црној Гори

НАСТАВЉА СЕ БОРБА ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА

Главни одбор Удружења војних пензионера у Црној Гори поводом новогодишњих празника уприличио је скромну свечаност за чланове, званице, добитнике годишњих признања и представнике јавних гласила.

Пригодном бесједом присутне је у име Главног одбора поздравио председник Удружења Драган Тиодоровић, а затим рекао:

„Војним пензионерима је изгледа предодређено да се боре за остваривање заслужених и стечених права. Можемо слободно рећи да је ова година била година борбе за очување права и заштите интереса.“

Новоусвојени предлог Закона о пензијско-инвалидском осигурању, истакао је Тиодоровић, само је делимично побољшао материјални положај војних пен-

Хоће ли следећа година бити боља?:
Награђени у друштву председника Тиодоровића

зионера - повећањем пензија за 10,7% уместо 32% како је то судским пресудама и Законом регулисано.

Нису помогли ни разговори са министарствима и Фондом пензијско-инвалидског осигурања у којима су изношени вељани показатељи о стеченим правима и примањима регулисаним законом и уредбама. Неприхватљиво оправданих захтева војних пензионера, видљиво је да је ово питање из области права преведено у сферу политике.

Када се има у виду да је у Црној Гори око 300 корисника војне пензије без стана и да се то питање решава веома споро и на штету војних пензионера,

очигледно је да ће наредне године протећи у наставку борбе за решавање горућих питања војних пензионера. То ће се решавати у складу са Законом и у оквиру система домаћих институција, али и институција Европске уније ако буде потребно. Једно је сигурно: Закон и правда су на страни војних пензионера, а имају снаге и умећа да истрају до kraja на остваривању својих права, јер не траже ништа што им не припада.

Главни одбор је из средстава чланарине у овој години дојелио 55 једнократних новчаних помоћи у износу од 100 до 150 евра углавном пензионерима са низним примањима, који су без стана, тешко оболелим и неким

породицама премирили војних пензионера.

Војни пензионери разумеју проблеме људи угрожених елементарним непогодама, па су у знак солидарности и хуманости уплатили новчану помоћ од 1000 евра за поゴђене земљотресом у Краљеву и исто толико за поゴђене поплавом у Црној Гори.

На скромној свечаности уручена су признања. Повељу, као највеће признање Удружења, добили су: Новак Клисић, један од оснивача Удружења, Павле Бандовић, председник Градског одбора Подгорице, Нада Нововић, председница општинског одбора Беране и Благоје Димитријевић, потпредседник некадашњег Координационог одбора у Црној Гори - постхумно.

Додељене су и захвалнице заслужним појединцима међу којима и главном и одговорном уреднику „Војног ветерана“ Миладину Петровићу, за објективно информисање о раду Удружења војних пензионера у Црној Гори.

Радивоје ЗДРАВКОВИЋ

Седница Градског одбора УВП Новог Сада

ВИДЉИВ НАПРЕДАК

Уновосадском Дому Војске Србије, између осталог, закључено да су током 2010. године учинени значајни помаци у раду Организације.

Обраћајући се присутним председник Градског одбора Милорад Орељ истакао је низ активности на којима су се ангажовали чланови Удружења. У првом реду остварен је контакт са Командом Прве бригаде Копнене војске, па је за очекивати да ће Удружење у наредној години своје послове обављати у условним просторијама ове Команде. Обављени су и разговори са управником Војномедицинског центра Нови Сад, пуковником Братољубом

Бркљачом, коме су предочени проблеми који оптерећују војне осигурнике са територије града али и покрајине, када је у питању њихово здравствено збрињавање. Иако рад ВМЦ оптерећује недостатак одређеног броја специјалиста, као што је на пример уролог, те део застареле опреме за пружање протетичких услуга, изражена је спремност да ВМЦ као једина војна здравствена установа на територији Покрајине Војводине учини додатне напоре у циљу ублажавања постојећих проблема.

По оцени Ореља, током протекле године учињено је и низ позитивних помака у информисању војних пензионера о текућим статусним, али и другим питањима, а велика пажња посвећена је и војним пензионерима смештеним у геронтолошким центрима на територији града Новог Сада.

Истакнута је и све боља сарадња са сродним организацијама у граду.

Као један од приоритетних задатака новосадског градског одбора УВП у протеклој години истакнуто је и ангажовање на омасовљењу Организације. У том периоду примљена су 54 нова члана тако да Организација сада има 1649 члanova.

За учеснике Скупштине, као и за многоbrojne гости из градских и покрајинских структура уприличен је и обилазак недавно отворене Спомен собе Прве бригаде Копнене војске.

Будимир М. ПОПАДИЋ

У Новом Саду обележен Дан В и ПВО

ВЕЛИКИ ИСКОРАК

Припадници 240. самоходног ракетног дивизиона ПВО и чланови Удружења пензионисаних војних летача и падобранца, у новосадској касарни „Југовићево“ обележили су Дан Ваздухопловства и противваздухопловне одбране Војске Србије.

Обраћајући се присутним, потпуковник Момчило Ђојанић, командант дивизиона, истакао је допринос овог рода Војске Србије свеукупним напорима и резултатима у професионализацији као и жељу за његовим осавремењавањем у наредном периоду, како би се стало уз раме савременим војскама.

Честитајући значајан датум и 98. рођендан рода Златомир Грујић, председник Удружења пензионисаних војних летача и падобранца Србије, је нагласио како је у готово сто година постојања пређен трновит и частан пут који је, између осталог, изнедрио и велика достигнућа српског ваздухопловства и изразио уверење да ће и садашње генерације, на том пољу, направити још већи искорак.

Обележавању Дана В и ПВО у касарни „Југовићево“, која се налази на месту некадашњег војног аеродрома, присуствовали су и Горан Болић, помоћник градоначелника Новог Сада, представници јединица ВС које лоцирају у Новом Саду, организације РВС, Министарства унутрашњих послова, борачких и других организација и удружења.

Тим поводом су, на спомен обележје погинулим ваздухопловцима ловачких и јуришних пукова авијације, падобранцима 63. падобранске бригаде и припадницима 240. самоходног ракетног дивизиона, цвеће и венце положиле породице погинулих и делегације В и ПВО, града Новог Сада и организације резервних војних старешина.

Б. М. ПОПАДИЋ

Из Општинског одбора УВПС Чукарица

„УПАД“ БЕЗ ИНЦИДЕНТА

Пета проширене седница Општинског одбора УВПС Чукарица одржана је, 13. децембра 2010. године, у просторији бивше МЗ Церак-Виногради. На седници, којој је председавао Зоран Јанковић, усвојен је план рада Општинске организације за 2011. годину. Присутни су упозната са документима Извршног одбора Главног одбора УВП Србије, а било је речи и о претплати на лист „Војни Ветеран“, као и о „слушај“ мр Михајлу Јовановићу, досадашњег члана УВПС.

Говорећи о Плану рада за 2011. годину, председник Зоран Јанковић је рекао да у финансијском плану нема неких посебних корекција. Набрајајући активности у току 2010. године, Јанковић је истакао да је била добра сарадња са организацијама и удружењима на територији општине Чукарица. Према његовим речима, задаци за наредну годину биће скоро идентични са досадашњим. Он се критички осврнуо на тзв. омасовљавање чланства, истакавши да су се ове, 2010. године, учланила само тројица корисника војне пензије, те да је Општинска организација УВП Чукарица по том питању последња на територији Београда.

У свом доста опширном излагању Јанковић је, између остalog, подвукao да су сва документа ИО Главног одбора УВП Србије „прорађена“ и да та су објашњења чланству по неким питањима. Он је присутне упознао са „слушај“ мр Михајлу Јовановића.

Наиме, Јовановић је тражио досије о његовом чланству у УВП Србије и, августа ове године, добио је писмени одговор од стране Извршног одбора, а којег је потписао председник Зоран Вучковић. Јовановић је Фонду СОВО поднео захтев за обуставу чланице не те му је чланство у УВПС престало 1. октобра 2010. године.

Такође, Јанковић је присутне упознао о другом случају мр Михајлу Јовановића који је, 20. новембра ове године, „извршио упад“ у просторије МО „Чукаричка падина“, чији је председник Борис Пејић. Са Јовановићем је био и пред-

седник Удружења подофицира Србије Ненад Тодосић. Нешто касније су дошли и генерали у пензији Нинослав Крстић и Давид Марковић, као и бивши главни уредник „Војног ветерана“ Милицан Андрић и још четири представника разних асоцијација. Чланови МО „Чукаричка падина“ били су затечени, али није било никаквог инцидента. О томе је Борис Пејић известио Зорана Јанковића и оградио се од нејављеног долaska поменуте групе.

Према речима Јанковића, Јовановић је предложио оснивање Савеза ветерана и војних пензионера, а формирана је и радна група. Радомир Росић је нагласио да има разних удружења која се нелегално убацују.

За реч се јавио мр Михајло Јовановић рекавши да у Статуту пише да је он још увек члан УВПС. Обраћајући се председнику Јанковићу, рекао је: „Предсениче, прекршио си Статут!“ Рекао је да се не ради о Савезу војних ветерана, већ о Савезу војних удружења, а затим је демонстративно напустио седницу.

У свом излагању Јанковић је говорио и о претплати и дистрибуцији листа „Војни ветеран“, као и да треба повећати број претплатника. Благојан Стојан Савановић упознао је присутне да се број претплатника на листу 2011. годину повећао за 10.

Петар КНЕЖЕВИЋ

ВМА НАЈБОЉА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА У 2010. ГОДИНИ

Војномедицинска академија добитник је овогодишње награде „Сунчани сат“ за најбољу здравствену установу. Начелнику ВМА, генерал-мајору, проф. др Миодрагу Јевтићу, признање, које већ 15. година додељују Клинички центар Србије и часопис „Вива“, уручио је директор КБЦ др Ђорђе Бајец.

Додели признања присуствовао је и државни секретар у Министарству одбране др Зоран Весић.

Генерал Јевтић истакао је том приликом да ће и у наредном периоду ВМА настојати да буде партнери другим здравственим установама и да побољшава однос како би здравство било још јаче.

„Војномедицинска академија сматра да је Клинички центар централни стуб спрског здравства, надам се да и ви у нама препознајете стратешког партнера, због чега верујем да ће се наш однос у наредном периоду проढубити и на инсистиционалном нивоу. Циљ је да терцијарни ниво здравствене заштите осавременимо и подигнемо на степен више“, рекао је генерал Јевтић. Он је запосленима у Клиничком центру Србије честитао 28 година постојања.

За најбољи медицински тим у 2010. изабран је Центар за трансплатацију бubreга Клиничког центра Србије, док је добитник признања за најбољег појединца др Љиљана Беслаћ Бубмашевић, са Клинике за неурологију КБЦ Србије.

С.М.О.

Поново на окупу: у Војној академији Војске Србије, у Београду, окупили су се припадници 9. класе Војнотехничке академије да обележе 45 година од почетка школовања. Присуствовало је двадесет тројица класића од деведесет тројице колико их је завршило академију.

Сајт о Средњој војној школи у Сарајеву или прича о питомачком дружарству

НЕКАД СМО БИЛИ ПОНОСНИ

Од колевке па до гроба најлепше је ћачко доба“. Сећање на школске да-не свима чини велико задовољство. Сећати се на нашу средњу војну школу, за све нас који то још јако желимо, посебан је доживљај. Конкурисали смо у другом полуодишту осмог разреда основне школе и имали срећу да у њу будемо примљени као најбољи од најбољих кандидата. Школовали смо се у специфичним условима и били спремни на многа одрицања за разлику од наших вршњака у цивилству.

Одрастали смо заједно у касарни „Маршал Тито“ у Сарајеву, поносно корачујчи ка пунолетству, ношени вером у државу и армију којима смо припадали, одвојени од својих родитеља у годинама када су нам они били најпотребнији. Делили смо тугу и радост, учили се животу и припремали за самостални пут.

Нестанком државе и армије, нестанком средње војне школе у којој смо се школовали и нестанком свих вредности везаних за њих, онај наш питомачки понос, са којим смо конкурисали и који нас је водио током школовања, потиснут је негде са стране и требало га је на неки начин оживети.

Годинама тражећи на интернету, скоро да ништа нисам пронашао о војним школама и академијама. Тражио сам, као што су и многи тражили, са жељом да видим старе другаре и подсетим се тог најлепшег доба живота. Идеја о отварању сајта је постојала неколико година, али за њену реализацију нисам био спреман плашећи се разочарања ако не нађе на прави одазив.

Ипак, кренуо сам у непознато. Од питомачких слика и података из мојих питомачких дневника, направио сам неколико скромних интернет страница које сам, крајем априла 2009. године, пустио на интернет. То је било обавештење о почетку рада сајта и позив онима које то занима - да се пријуче како би се сви заједно подсетили лепих и тешких тренутака школовања у Сарајеву а касније и у осталим војно-школским центрима.

То је био само пробни тест да би се видело какав ће одзив бити. Срећом, одзив је одмах на почетку био задовољавајући. Први коментари, утисци и јаке емоције бивших питомаца били су охрабрујући и сајт је почeo да живи. Ако се прелистата наша књига утисака, може се видети шта пишу некадашњи питомци о својој школи и поновном дружењу. После толико година и свега што се дешавало, бивши питомци су се, чини ми се, лако вратили у оно време кад смо били петнаестогодишњаци и нису изгубили онај понос који сам спомињао.

С обзиром на то да се сајт бави искључиво периодом школовања, он је надограђен отварењем форума и профи-

Питомац Милан Лишанин

ла на „facebook-у“ где могу међусобно и директно комуницирати сви они који то желе. То је омогућило да се многи потрушеноста пријатељства поново изграде између некадашњих другара и створе нова познанства и пријатељства на целокупном простору СФРЈ, државе чији смо питомци били. Ови виртуални контакти су допринели окупљању делова неколико класа, али се надам да ће се наредних година стећи услови да се нешто озбиљније уради на организовању једног окупљања свих класа и постројавања у кругу остатака наше „маршалке“ у Сарајеву.

Драго ми је да нам се јављају питомци из свих бивших република и покрајина СФРЈ. Разумем све оне које би желели да се пријуже, али имају своје разлоге да то не ураде. Многи и не знају за сајт, немају техничке могућности, приступ интернету или им то теже полази за руком.

Тренутно је преко 1350 пријатеља на „facebook-у“, преко 650 коментара у књизи утисака, преко 250 активних сарадника сајта. Захваљујући њима, сајт се стално допуњује и обогаћује новим сећањима, анегдотама, документима и питомачким фотографијама које чине највећи део садржаја.

Тренутно је на сајту преко 3150 фотографија.

Овом приликом захваљујем се свима који су слали питомачке фотографије, а и свима који су се јавили, исказали жељу да их пошаљу или су им недоступне или уништене. Захваљујем се делу командног кадра и професорима који су нам се при-

дружили, оставили своје коментаре или постали сарадници сајта.

Захваљујем се генералу Стевану Мирковићу који нам је пружио подршку и посредовао да се о нашем сајту пише и у „Војном ветерану“. Исто тако, захваљујем се сараднику Дарку Иванићу који није био питомац, али нам је послао на десетине чланака из тадашњих војних листова који су писали о нашој школи. Без свих њих наш сајт не би имао душу, питомачки дух и не би имао разлога да постоји.

Споменују неколико занимљивости у комуникацији са бившим питомцима током 20 месеци постојања сајта. Велику већину питомаца, са којима сам комуникарао, уопште не познајем нити смо се никада срели а имао сам осећај да смо били другари из истог вода. Обрађујући фотографије, сећања су ми се толико враћала да сам се на моменте потпуно враћао у тај период као да је то стварност. Неки пут бих се нашао, па ако би на некој фотографији било незаконично дугме, онда бих власнику одговорио да прво закопча дугме па да је поново пошаље... Након постављања питомачког фото-албума обавезно обавештавам онога које је послао слике. Чеди Папићу, питомцу 26. класе, обавештење сам написао у облику рапортирања: „Друже Папићу, 3. вод 26. класе поново је постројен на писти СВШ КоВ Сарајево и спреман је за смотру“ а његов одговор била је песма о сајту, коју је написао у једном даху и која обједињује све питомачке коментаре.

Гашење ЦВШ и СВШ КоВ Сарајево било је тужно. Последњи питомац је напустио касарну „Маршал Тито“ у Сарајеву 5. јуна 1992. године после вишемесечних преговора.

Извлачење је почело око 11 сати и 45 минута и трајало је око два сата. Питомци најмлађих класа авионима су превезени у Београд пар месеци раније. Неколико сведочења и видео-снимак о томе можете пронаћи на сајту.

Школовали смо се и са 16 година дали заклетву држави за одбрану њених спољних граница, били смо растерећени свих врста међународних нетрпљивости и мржње, били стуб носилац у обучавању многих генерација младих војника, били поносни што смо део такве армије а онда су тај понос почели да нам руше ...

Четири године у СВШ делили смо радост и тугу, учили се животу и из ње изашли потпуно спремни за самостални живот у сваком смислу те речи осим у једном - да учествујемо у међународним сукобима. Тај предмет једноставно нисмо имали у Средњој војној школи. Многи од бивших питомаца више нису међу нама и нека им је вечно слава. Један од циљева нашег сајта је и тај да бар виртуално оживимо нашу СВШ и подсетимо се на оне лепе дане и искрено дружарство.

Адреса сајта:
http://izvidjaci14cete.free.fr/svs_kov_sarajevo.htm

Милан Лишанин,
аутор сајта

ТРИДЕСЕТ ГОДИНА 33 КЛАСЕ

Припадници 33. и 33. А класе Војне академије КоВ, 6. новембра 2010. године, обележили су 30. годишњицу од завршетка академије. Први део свечаности, окупљање, предаја рапорта, прозивка и поздравна реч, одржан је у Војној академији КОВ у Београду.

Дружење је настављено у Медиј центру „Одбрана“, некадашњем Централном клубу Војске Србије. Класићи су се сетили Лазаревца, Набрђа, Мањаче и других тешких терена, Ојданићевих команди „Остав“, али све им је то, ипак, остало у лепом сећању.

Жеља им је да њихов начелник класе генерал Драгољуб Ојданић што пре изађе из хашке тамнице и буде с њима на следећем окупљању, као и пре десет година - на двадесетогодишњицу завршетка школовања. П.М.

Везисти из 33. класе на игралишту Академије после 30 година

ПРЕГЛЕД СТАНОВА У ЗАКУП И АДАПТИРАНИХ ПРОСТОРА ЗА ПОДЕЛУ ЗА - 2010.

Р.бр.	МЕСТО/Гарнизон	НАМЕНА / СТАТУС	С ТРУКТУРА							СВЕГА	
			0,5	1,0	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5		
1	БЕОГРАД / Београд	ЗАКУП-има кандидата на РЛ	1	6	6	3	27	3		46	
2	ГОРЊИ МИЛАОНАЦ / Горњи Милановац				3		3			6	
3	КЊАЖЕВАЦ/Зајечар					1				1	
4	КРУШЕВАЦ/Крушевач		2							2	
5	ЛЕСКОВАЦ/Лесковац		2		15		3			20	
6	НИШ / Ниш		1							1	
7	НОВИ САД / Нови Сад			4	6		11			21	
8	ПРИБОЈ/ Краљево				1					1	
9	УЖИЦЕ/ Краљево		1							1	
10	СУБОТИЦА / Суботица			2	2	1				5	
11	СУРДУЛИЦА/ Врање				1					1	
СВЕГА ЗАКУП - ИМА КАНДИДАТА НА РЛ			4	3	12	35	4	44	3	105	
12	БАЧКА ТОПОЛА/Бачка Топола	ЗАКУП-нема кандидата на РЛ	1							1	
13	с. Боговађа/ Ваљево				1					1	
14	с.Бока/Панчево					1				1	
15	с. Српска Црња/Панчево				1					1	
16	СУБОТИЦА/Бачка Топола		1							1	
17	СЕНТА/Бачка Топола			1						1	
18	СТАНИШИЋ/Сомбор					1				1	
СВЕГА ЗАКУП - НЕМА КАНДИДАТА НА РЛ			1	1	1	2		2		7	
СВЕГА СТАНОВА У ЗАКУП			5	4	13	37	4	46	3	112	
1	БЕОГРАД/Београд	АДАПТ. ПРОСТОР			1					1	
2	ПАНЧЕВО/Панчево			1						1	
3	ПОЖАРЕВАЦ/Пожарајевац				1					1	
4	СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА/Крагујевац				1					1	
СВЕГА АДАПТИРАНИ ПРОСТОР				3	1					4	
1	СВА МЕСТА / СВИ ГАРНИЗОНИ	ЗАКУП	5	4	13	37	4	46	3	112	
3		АП	3	1						4	
УКУПНО										116	

„Златна свадба“ Живана и Ружице Рајчић

ШЕСТ ЗАЈЕДНИЧКИХ ДЕЦЕНИЈА

Један од приоритетних задатака Општинске организације УВП Крушевач је и обилазак старих, болесних и изнемоглих чланова Удружења.

Задатак Здравствене комисије Општинског одбора УВП Крушевач је обилазак старијих КВП који имају 80 и више година и то на њихов рођендан.

Међутим Општински одбор од 2004. године организује и посете брачним паровима који су у брачној заједници провели 50 и више година.

Недавно је Комисија за обиласак посетила породицу Рајчић тачно на дан њиховог венчања - 10. децембра 2010. године. Топло су их дочекали госпођа Ружица и њен супруг Живан. Они су тог дана прославили једанаесту „златну свадбу“, односно у браку су пуних 61 годину. Уз честитке, слављеницима је уручен и пригодан поклон.

Брачни пар Рајчић имају сина и ћерку и двоје унука. Уз послужење и кафу, Живан нам је прича о свом животном путу. Рођен је 12. фебруара 1927. године у селу Грчак, општина Жупски Александровац, у породици пољопривредника. Од седморо деце (петорица браће и две сестре) Живан је био најстарији.

Основну школу је завршио у селу Плеш, а ковачко-лимарски занат, у трајању од три године, у Александровцу.

Када је напунио осамнаест година, мобилисан је и упућен у резервни састав војске, тадашње ЈА, у Зајечар, где је остао око годину дана, након чега га упућују на школовање у Шабац - за потребе службе хемијске заштите.

Курс противхемијско - биолошке заштите, у трајању од десет месеци, завршава веома успешно.

Унапређен је у чин водника и упућен на службу у гарнизон Скопље, где је остао све до 1966. године. Радио је послове из домена руководаца материјално-техничких средстава.

У овом гарнизону провео је много лепих тренутака, и ту су му рођени син и ћерка.

Крајем 1966. године добија прекоманду у Крушевач, где остаје до пензије.

У Крушевцу је радио на пословима руководаца МТС службе АБХО, до 1973. године, када је и пензионисан.

Живан је пензионер пуних 37 година.

Мр Александар Симоновски

Из Општинског одбора УВП Сомбор

СТРПЉИВО СТВАРАЊЕ ПОВЕРЕЊА

Општински одбор УВП Сомбор, 5. новембра 2010. године, у Бањи Јунаковић у Апатину, обележио је 17. годишњицу оснивања УВПС. Свечаној седници, коју је отворио председник Општинске организације УВП Сомбор Сава Дринић, присуствовали су: председник УВПС Љубомир Драгањац, члан ИО УВПС Др. Часлав Антић, директор Бање и председник Општине Апатин Др Живорад Смиљанић, командант 1. центра за обуку потпуковник Лазар Остојић, председник Општинске организације УВП из Суботице Драгослав Миленковић, са сарадницима, председник Градског одбора УВП Нови Сад Милорад Орељ, са потпредседником, председница Удружења из Апатина Милева Бабић, председник Удружења РВС Апатина и главни и одговорни уредник листа „Војни ветеран“.

Председник Месног одбора Апатин и потпредседник УВП Сомбора Мића Радаковић говорио је о историјату организације и пређеном путу. Истакао је да је у тој општинској организацији здравствено забрињавање организовано комбиновано. У Собору су ослоњени на здравствено забрињавање у 1. наставном центру, на аеродрому, а војни пензионери из месних организација УВП Апатина, Куле и Оџака ослоњени су на цивилне установе односно домове здравља у тим општинама. Пензионери су, како је рекао, задовољни здравственом заштитом а проблеми, којих је било у почетку, у ходу су решавани.

Градска апотека у Апатину била је обуставила испоруку лекова војним пензионером, али је после ургенција тај проблем решен. Радаковић је истакао да нису задовољни стоматолошким услугама у месним организацијама где се ослењају на цивилне здравствене установе, јер нису равоправни са колегама који услуге добијају у 1. наставном центру, али очекују да то буде решено. Поднели су, како је истакао, укупно 37 захтева за доделу ЈНП; позитивно је решено 25 захтева а остали нису испунили услове по Правилнику.

Као посебан проблем, Радаковић је истакао то што немају могућност да закупе просторије како би могли редовно да окупљају и информишу чланство. Захваљујући разумевању команданта 1. наставног центра, Општински одбор УВП ради привремено у Дому ЈНА.

Председник УВПС Љубомир Драгањац је истакао да је Општинска организација Сомбор једна од најбољих организација УВП у Србији.

„Међу најбољима сте“, рекао је Драгањац, „зато што се бавите оним суштинским питањима због којих удружење и по-

стоји. Позвао је чланове и руководство сомборске организације да тако наставе и да се доследно и стрпљиво боре за права војних пензионера, а затим је опсежно информисао присутне са актуелним питањима с којима се бави УВПС. О здравственом забрињавању говорио је Др. Часлав Антић, а скуп су поздравили и

потпуковник Лазар Остојић и Др Живорад Смиљанић.

Поводом 17. годишњице УВПС, Платка Удружења додељена је Команди 1. наставног центра за обуку Војске Србије, и члану Удружења Славици Граби.

П. М.

Из Месног одбора УВП МЗ „Младост“ у Новом Београду

ОДБОР КАО ПРАВИ СЕРВИС

Месни одбор УВПС МЗ „Младост“ у Новом Београду обележио је, 28. новембра 2010. године, 17. годишњицу оснивања Удружења. Седници су присуствовали Миленко Глигоревић, председник Скупштине Фонда за СОВО; Зоран Вучковић, председник Извршног одбора УВПС, Павле Лучић, члан Извршног одбора; Славка Вешовић, председник МО Блок 38; Ђорђе Петровић, председник МО Блок 62; Миладин Шекарић, председник Борачке организације Блок 62; Недељко Поповић, председник Борачке организације Блок 63; и главни и одговорни уредник „Војног ветерана“ Миладин Петровић.

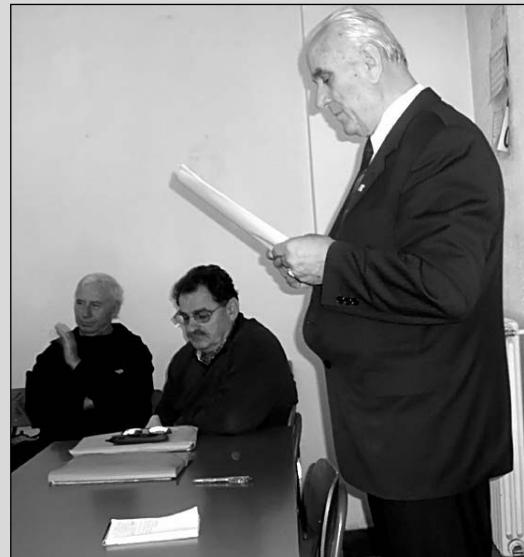
Пошто је поздравио присутне, председник Месног одбора Јубиша Јовановић осврнуо се на пређени пут. Истакао је да је за време његовог мандата учлањеност повећана са 50 на 80 одсто, али је констатовао да је, нажалост, и смртност у Удружењу велика.

Нагласио је да је тежиште активности усмерено на помоћ људима кад им је најтеже, кад се нађу у невољи, али и свим члановима у остваривању њихових права. На Свечаној седници Општинског одбора донета је одлука да се до Нове године прикупи добровољни прилог за пострадале од земљотреса у Краљеву.

Јовановић је истакао да је Месни одбор добро радио и да је то потврђено бројним признањима која су додељена члановима месне организације. Рекао је да је здравствена заштита у амбулантама, ВМЦ па и на ВМА је побољшана али још има извесних проблема око прегледа на ВМА које би требало решити.

По завршетку свечане седнице, чланови месне организације и гости прешли су у новоуређену канцеларију Месног одбора где их је чекало скромно послужење.

П. М.

127. годишњица од долaska првог воза у Сремску Митровицу

НА СЛАВЉУ И ВОЈНИ ПЕНЗИОНЕРИ

Уоквиру прославе годишњице првог дољаска првог воза у Сремску Митровицу 10. децембра 1883. године, у Дому ученика у Митровици, 11. децембра 2010. године организовани су спортски сусрети пензионера, у којима су учествовали и војни пензионери, и заједничка свечаност.

У спортским такмичењима учествовали су представници удружења цивилних пензионера, поште, железнице, Удружења војних пензионера Србије, Удружења РВС... Учествовало је шест екипа, у три дисциплине: шах, пикадо и картање... На свечаности је, заједно са гостима, учествовало око 120 људи. Свеукпни победник у спортским такмичењима су војни пензионери из Сремске Митровице, за-

Пехар и дипломе за најбоље: председник Сретен Раденковић са својом - победничком екипом

хваљујући пре свега врхунској игри и победи женске екипе у пикаду.

Према речима председника Општинске организације УВП Сремска Митровица Сртена Раденковића, веома је добра сарадња између Општинске организације УВП и сродних удружења у Митровици. Војни пензионери су овде познати као добри организатори и увек су радо виђени на оваквим и сличним манифестијама.

Секретар Предраг Добић истакао је да су у њиховој организацији посебно ак-

тивне жене, као што су Мануела Вулетић, Деса Хаџикадунић и Милотка Адамчић које су од велике помоћи Општинској организацији.

У овој организацији се посебно труде да обилазе старије од 80 година и болесне и непокретне чланове.

Кроз митровачку железничку станицу пре распада Југославије дневно је проплазило 200 возова, а данас двадесетак.

П.М.

СВЕЧАНОСТ У БАЧКОЈ ТОПОЛИ

Општинска организација УВПС, 22. децембра 2010. године, одржала је седницу Скупштине и обележила 17. годишњицу постојања нашег удружења.

Председник Општинског одбора укратко нас је информисао о актуелним питањима и подсетио на историјат наше организације.

Драго нам је било видети наше другове-колеге - Михајла Превочија из Руског Крстура, Ратка Шиндлера, из Фекетића и Славка Варгу из Новог Орахова.

На свечаности је додељено више признања. Милици Ђорђевић, која је била члан 1. општинског одбора у нашем месту, додељена је Плакета УВПС, а Живојину Шарићу, који је такође био члан 1. општинског одбора, уручен је Захвалница УВПС.

Свечености су присуствовале и супруге поједињих чланова, што је код нас традиција.

И. Шуљок

ОБЕЛЕЖЕН ДАН УВП ЗАЈЕЧАР

У складу са традицијом обележавања 22. децембра - Дана УВП Зајечар, у организацији Општинског одбора на популарном излетишту грађана Зајечара, на „Поповој плаžи“ у ресторану „Српска кућа“, окупило се педесетак чланова УВП. Од оснивања УВП Зајечар усвојена је одлука да се 22. децембар, некада Дан ЈНА, обележава као Дан УВП Зајечар и одлучено је да се тог дана организује заједнички ручак за све заинтересоване чланове. Некада се заједнички ручак традиционално организовао у ресторану Дома Војске у Зајечару. По први пут, војни пензионери у Зајечару не мају установу у којој су навикли да се окупљају, друже и проводе слободно време.

И ове године окупили су се да се подсете на традицију и у пријатној домаћинској атмосфери, поред камина, проведу у дружењу и весељу овај дан уз заједнички ручак и специјалитете домаће кухиње које нуди услужно особље ресторана „Српска кућа“. Секретар УВП Зајечар Радомир Јовановић својски се потрудио да буде добар домаћин присутним члановима УВП Зајечар и гостима. Посебну част војним пензионерима исказали су својим присуством начелник Зајечарског управног округа Душан Иванић и командант зарнозона Зајечарског потпуковник Јене Радић. Орила се песма и играло до касно у ноћ. На крају дружења разшили су се задовољни и пуни речи хвале за организацију, спремни да се и додатне одразове позиву на заједничко славље.

Почасни гост УВП Зајечар, начелник Зајечарског управног округа Душан Иванић дочекан од стране секретара УВП Радета Јовановића

Јово Бенџун

Сви изуми Зорана Дујаковића

ИНОВАТОР, РОНИЛАЦ И СПЕЛЕОЛОГ

Зоран М. Дујаковић, члан Општинског одбора УВПС „Вождовац - Савски венац“, много је познатији у иностранству него код нас. Овај свестрани човек, војни пензионер, иноватор, ронилац и спелеолог тренутно ради на неколико иновација из поља заштите животне средине и поља аутондустрије. Члан је ронилачког клуба Жандармерије из Београда. Хоби му је спелеологија, роњење, нумизматика и филателија. Све трошкове око иновација, осим за интернационални сајам у Москви, сносио је сам.

Зоран М. Дујаковић је рођен 1966. године у селу Ђурђево, општина Жабаљ, СР Војводина.

Основну школу завршио је у Врбањи, а средњу војну започео је у Сарајеву а завршио у Београду. По занимању је техничар телекомуникација.

После завршетка војне школе службовао је у Мостару, Ужицу, Сарајеву, Београду и Бања Луци. Ожењен је Магдаленом. Има кћерку Хану и сина Филипа.

Инструктор је роњења са међународном лиценцом УИС. Суоснивач је и председник спелеолошког клуба Гремлин из Бања Луке. Редовно држе школе спелеологије а он је предавач и организатор школе. Ангажован је за потребе међународне агенције за тражење несталих из последњег рата. Повремено ради као стручњак и консултант за спелеолошке активности и за вађење унесрећених. Са својом екипом, како каже, једини је у свијету радио на експулсацији и деминирању спелеолошких објеката дубљих од 100 метара. Он и његов тим држе светски рекорд на радовима од 135 метара дубине.

Инструктор је висинских екстремних радова и техника спашавања. Повремено ради као предавач за фирму АЛП комерц системи из Београда.

Иноваторским радом се бави већ низ година и до сада има седам радова који су пријављени у националном патентном заводу у Сарајеву.

Два рада има пријављена у међународном патентном заводу. За своје радове више пута је награђиван на међународним и домаћим сајмовима иновација. Споменимо само: Гран при - Нирнберг и Бордо, Москва (Архимед 09) и Румунија (Архимед 09), Нирнберг... Златне медаље: Стразбур, Нирнберг, Париз, Варшава, Аустралија, Женева, Москва... Па мноштво сребрених и бронзаних. Ту је и Специјална награда: Београд, 3. место, за најбољу „Технолошку иновацију у 2008. години“...

Муке људи који су сломили руку или ногу, ускоро би могле да буду олакшане захваљујући иновацији овог Бањалуччанина. Он је од посебног мрежастог материјала направио универзални ортопедски ултраплаки имобилизатор.

- Овај патент - мобилизатор ефикаснији је и боли од класичног гипса који се ставља приликом ломова руку или ногу. Уколико ускоро буде прихваћен и од медицинских стручњака, наступиће велике промјене у захваљујући ломова екстремитета код људи. У Нирнбергу сам за овај изум добио на-

граду за животно дело, а било је признања и са других смотри - нагласио је Дујаковић.

Према његовим речима, већ су рађени експерименти са његовим изумом на бањалучком медицинском факултету, који су показали да је после збрињавања имобилизатором скраћен и побољшан квалитет опоравка кости, па има предности у односу на коришћење класичног медицинског гипса.

- Ова врста имобилизатора омогућава пацијентима обављање појединачних радњи које нису изводљиве када се користи класични гипс. Посто има рупице као шаховско поље, сломљени екстремитет може да се провјетри, расхлади, а послије туширања облог се осуши и очврсе за најдуже десетак минута тако да не представља проблем при опоравку - истакао је Дујаковић.

Он је рекао да се идеја за универзални ортопедски имобилизатор родила сасвим случајно за вријеме лета када је један од његових пријатеља сломио руку.

- С обзиром на летње врућине, уочио

ИНОВАЦИЈЕ

„Чеп-ампула“: производ намењен угоститељству, медицини, туризаму. Реч је о иновацији која се поставља на било коју флашу или сличан суд са течношћу. Кад се наврне до краја, активира се И створи се освржавајући напитак или медицински препарат. У току су преговори око откуп патента.

„Морска турбина“: нова врста дизајна турбине која до сада никде није решена на овај начин.

„Ортопедски држач кичме“: Особама са оштећењима кичме је свакодневни проблем обављање основних функција хигијене и обављања свакодневних послова. Новина је у конструкцији покретног држача који омогућава да се горњи део тела наслони на њега и на тај начин растерети кичмени стуб што омогућава несметано обављање свих функција без бола и без иритација. Иновативни покретни држач лако се прилагођава свим особама па га може користити више особа наизменично.

сам проблеме са којима се суочавају људи који због прелома морају да користе гипс који им онемогућава провјетравање. То је била полазна степеница у креирању имобилизатора - нагласио је Дујаковић.

Он је додао да би се применом ове врсте имобилизатора олакшао сам процес имобилизације повређених делова тела.

- Уместо мотања целе руке или ноге, имобилизација би се обављала тако да се направи модел који одговара величини повређеног дела, чemu би претходило мерење основне дужине и ширине за израду калупа - нагласио је Дујаковић.

У Бањој Луци је формиран тим за реализацију иновација, а његови чланови су професори са бањалучких факултета који су такође дали свој допринос приликом израде универзалног ортопедског ултраплаког имобилизатора.

Зоран Дујаковић излагао је своје патенте широм света. За своје радове добио је око 30 медаља на сајмовима иновација, а прошле године освојио је 19 интернационалних награда на највећим светским сајмовима иновација и патентата. Један од претходних патената је мобилна скела за рад на свим висинама за коју је добио 13 интернационалних медаља.

Иноватор Зоран Дујаковић, на незваничном светском првенству патената и иновација, у Женеви, окитио се златном медаљом за патент „Скела за рад на висини“.

Реч је о монтажно-демонтажној платформи која се фиксира у стану испод прозора или балкона, а тај посао не траје више од десет минута.

- Површина коју елементи скеле заузимају у стану, мања је од два квадратна метра, а један сегмент скеле „обрли“ прозор са спољне и унутрашње стране. Прилагодљив је висини прозора и дебљини зида. Са спољне стране се поставља радна површина чија је носивост 500 килограма. На њој има ограда, као и додаци за пењање на спратове. Тежина целокупне скеле је сто килограма, рачунајући и неопходну додатну осигуравајућу ујад - каже Зоран Дујаковић.

Он је техничар телекомуникација, а уз то је и инструктор роњења и спелеологије. Патент скеле је испробао на једној бањалучкој десетоспратници, којој је окрчио фасаду, јер је годинама пре тога, због не-присуточног терена за постављање класичне грађевинске скеле, представљала руѓло у граду.

Тад сам на сваком спрату добијао кроз прозор кафу, сокове. Деловао сам им као Спајдермен. Овом скелом се могу на исти начин користити и ватрогасци, перачи прозора, па и припадници антитерористичких јединица за упад у станове вишеспратница - објашњава Дујаковић.

Сад, када су комад даске и нешто ујади, награђени у Женеви златном медаљом, можда и порасте интерес домаћих фирм за примену мобилне скеле за рад на висинама. До сада то није био случај, па је Зоран у размишљањима да свој патент прода страницима, онима који су први показали интерес. Но, он би, каже, више волео да то остане у Бањалуци или негде на простору бивше Југославије.

Нажалост, Зоран Дујаковић, старији водник прве класе у пензији, и познати иноватор, још је подстанар у Београду.

П.М

Како помоћи непокретним болесницима у кућним условима

ПОЗИВ ЗА ЧОВЕКОЉУБЉЕ

Једина светла тачка и донекле непосредна помоћ пацијенту и његовим ближњим у кућним условима је здравствени тим кућног лечења и неге, али они се ангажују у времену од неколико минута до пар сати, онда када медицински збрињавају болесника. Међутим, праћење здравственог стања и лаичко неговање у току 24 сата, недељама, месецима па некада и годинама препуштено је члановима породице којима није лако и којима треба помоћи.

Тешки болесник по завршетку болничког лечења, као и њему близке особе, нађу се често у ситуацији која их психофизички веома оптерећује. Постоји је изражен страх пред неизвесношћу у вези исхода болести и адекватне неге и збрињавању кућним условима.

Неизвесност и напетост код чланова породице могу се смањити ако знају, или ако их неко упути на поступке, тј. кораке које морају предузети да остваре права која припадају тешко оболелом лицу.

Неки од тих значајнијих корака су следећи:

1. Са Отпушном листом коју болесник добије по завршетку болничког лечења, члан породице или њему близка особа, одлази код лекара у Војномедицински центар (ВМЦ) где се налази здравствени картон војног осигураника.

2. Када је у питању непокретни болесник коме је потребно кућно лечење и нега због тешке телесне повреде (прелом кости, ампутација екстремитета), или услед крајње исцрпљености организма због дуготрајне болести, тада на основу медицинске документације лекар ВМЦ-а процењује његово здравствено стање и упућује лице које је донело документацију - да се обрати институцији која се бави кућним лечењем и негом. За војне осигуранике у Београду, ова здравствена институција се налази где и Центар за Војну хитну помоћ, близу Славије у ул. Светозара Марковића бр. 72. (телефон: 3201901).

3. Социјални радник из кућног лечења даје обавештење члану породице каква сва права има непокретни пациент.

Да би здравствени тим (лекар и медицинска сестра) дошао код болесника кући, и конкретно се укључио у његовој медицинској збрињавању потребно је да се здравствени картон војног осигураника из ВМЦ-а пренесе на кућно лечење и негу (Ул. Светозара Марковића бр. 72).

4. Уз потврду претходно издату у овој институцији члан породице се враћа у ВМЦ, где на основу те потврде попуњава захтев за пребацивање здравственог картона у установу за кућно лечење.

5. С обзиром на то да се пребацивање здравственог картона између обе војне установе обавља путем поште, саветује се члану породице да провери на телефон 3201901, да ли је картон стигао, како би процедура збрињавања започела.

6. Како нека тешка стања код непокретних болесника прате промене као што су: ране на телу, отоци, изразита

мршавост и др. што захтева благовремено прибављање одговарајућих заштитних помагала да би се спречило, или умањило настајање компликација које могу да успоре опоравак болесника. Затим проблеми неконтролисаног отицања мокраће што захтева постављање сталног уринарног катетера, или коришћење одговарајућих пелена исто као и код елиминације измета. Наводимо само нека помагала попут: антидекубит душек, инвалидска колица, протетичко средство, слушно помагало, затим одређена заштитна медицинска и хигијенска средства за једнократну употребу (папирна вата, газа, рукавице, заштитне мушеме за кревет и др.) која се могу прибавити тек након прегледа и добијеног рецепта, односно закључка лекара о томе која су помагала или санитарне спрave неопходне, затим овере добијеног формулара. Овера овог документа врши се у Фонду за социјално осигурање војних осигураника, у Крунској 13. Оверени документ члан породице осигураника носи Комисији (НВЛК) за одобрење помагала на ВМЦ Карабурма. За болесника који је стекао право на одређено помагало утврђује се и накнада кориснику војне пензије за рефундацију у износу од 50% до 70% прописаних трошкова учешћа корисника војне пензије за набавку једног од наведених помагала.

7. Начин коришћења средстава Фонда за социјално осигурање војних осигураника, која се издавају за опоравак кориснику војне пензије, као и могућност да се добије једнократна новчана помоћ уколико је тешка материјална ситуација изазвана тешком болешћу регулисани су Правилником (Сл. лист СРЈ, бр. 36/94; и Службени војни лист, бр. 13, мај 2009). Основни критеријум за остваривање права прописаних одредбама члана 1. став 2. Правилника је постојање тешке болести. Такође је дат и списак болести које су од утицаја на решавање једнократне новчане помоћи (али под прописаним условима). То су: малигна оболења; ампутирање екстремитета; тешке трауме са трајним деформитетима; реуматска дегенеративна оболења зглобова и кичменог стуба са неуролошким испадима; хроничне психозе; системске болести у одмаклој фази; дијабетес са секундарним терминалним компликацијама; малигна хипертензија са променама на очном дну, срцу и бubrežima; примарне кардиопатије, инфаркт или операција на срцу; хронична опструктивна болест плућа; дијализа.

Војни осигураник који оцени да испуњава одговарајуће услове дате Правилником може да се обрати у ул. Отона Жупанчића бр. 29. (телефон 2608368) за ближа објашњења о његовим правима. Дуготрајна болест или тешка повреда није само у здравственом, већ и у социо-психолошком смислу велики проблем, како за оболелог, за чланове породице, па и за друштвену заједницу.

Друштвена заједница се укључује тако што разним прописима правилима и писаним речју пружа информације за остварење права корисника и обезбеђује му одређене услове за опоравак. У гројлану су папирна документација и доста ригидно организоване службе у институцијама здравственог система. Када је реч о непокретном болеснику и о остваривању његових права уз много напора и много утрошеног времена наведене институције повезује само члан породице или близка особа из болеснике непосредне околине.

Једина светла тачка и донекле непосредна помоћ пацијенту и помагачима оболелог у кућним условима је здравствени тим кућног лечења и неге (лекар, медицинска сестра, по потреби и социјални радник) али и они се ангажују у времену од неколико минута до пар сати онда када медицински збрињавају болесника. Праћење здравственог стања и лаичко неговање у току 24 сата, недељама, месецима па некада и годинама препуштено је члановима породице што не ретко представља озбиљну претњу психолошкој и емотивној стабилности не само болесне особе већ и најближих који често не знају како да изборе са ситуацијом у којој су се нашли. Мало је данас породица које могу да ангажују и плаћају услуге стручних лица (лекаре, сестре физиотерапеуте, неговатељице, лаборанте) или да привремено користе услуге центра за палијативну медицину (познати као Хоспис центри).

У вредносном систему данашњица аспект човекољубља све више узмиче и уступа место бизнису који је вешто заогрнут плаштом хуманости. Најтеже је ипак болеснику. Стрпљење и брига чланова породице, уз пажњу околине и повремену посету пријатеља и чланова Удружења могу донекле да помогну. Јер, оболелом лицу за време његовог дуготрајног опоравка неопходна је свакако здравствена, али иштва мање и психолошка и духовна подршка.

Ако смо успели да вам кроз понуђени „водич“ помогнемо да будете боље информисани и да се лакше снађете у ново насталој животној ситуацији (од тренутка када је тешки болесник дошао кући, па до бржег добијања одговарајуће помоћи на коју исти има право), онда смо постигли жељени циљ. На крају, пожелећемо Вама и вашој породици да пут ка оздрављењу буде што бржи и ефикаснији.

(Комисија за здравствено-социјална питања, Месни одбор УВП, МЗ „Дунавски кеј“)

Како ћемо се бранити

ВОЈСКА И ПРОФЕСИОНАЛИЗАМ

Уставно дефинисана као оружана сила Републике Србије, Војска Србије има задатак да брани земљу од оружаног угрожавања споља и извршава друге задатке установљене одговарајућим законима који проистичу из Устава. Упоредо с тим задацима, Војска Србије је, као и оружане снаге осталих земаља, обавезна да се стриктно придржава принципа међународних прописа путем којих се регулише употреба војне силе. Извршење наведених задатака, посебно оних који се односе на угрожавање земље споља, претпоставља одговарајућу формацијску организацију јединица, родова и служби и, посебно, поседовање савремених средстава војне опреме и наоружања. Све то, опет, подразумева издавање одговарајућих финансијских средстава, којих је, најчешће, војна сила Србије лишене. Од проглашења независности Црне Горе, односно званичног преименовања у Војску Србије, протекле су три и по године, али у организационом погледу никакав напредак није остварен. Пре би се могло рећи да је уследило њено слабљење, како бројчано тако и стагнирањем у опремању савременом војном опремом и борбеном техником.

Прерано и неорганизовано приступило се увођењу цивилног служења војног рока, чиме је задан снажан ударац и онако незавидном положају и угледу Војске Србије. Погрешно вођена политика у погледу свестраног развоја настављена је заговарањем професионализације националне војске и недопустивим смањењем њеног оперативног дела. О погрешно вођеној политици понајбоље сведочи чињеница да су, у односу на нашу војску, све земље у окружењу, знатно супериорије од ње, укључујући ту чак и Албанију. Хвалисања да смо најача војна сила у региону, која долазе са врха државне власти, више су него смешна. Јер, да зло буде веће, и такозвани Заштитни корпус фантомске државе Косово најбољем је путу да се на лествици борбено способних држава, веома брзо нађе испред Србије. Таквом стању у вези са развојем и стварним стањем у области одбране, добром је делом допринела државна политика вођена последњих десет година. Таква политика је, иначе, вођена под великом утицајем и притисцима САД и ЕУ. Захваљујући томе, војска која се готово три месеца успешно супротстављала зличничкој НАТО агресији, сведена је на организацију цивилног типа, а понајмање на оружану силу способну да успешно учествује у одбрани земље. Уништени су бројни арсенали наоружања, без занављања одговарајућим савременим борбеним системима. Истовремено, у најбољим годинама пензионисани су професионални и искусни кадрови, највећим делом

учесници борби вођених против ОВК и НАТО агресије. Данашња војска је, стoga, у сваком погледу инферорија у односу на некадашњу Војску Савезне Републике Југославије, која је била у стању да, колико толико, парира одговарајућим снагама земља у окружењу.

О снази, тачније недостатима мирнодопског састава наше данашње војске, најбоље говори њено бројно стање које једва досеже величину једне ојачане пешадијске дивизије. Јер, петнаестак хиљада припадника професионалне војске, убрајајући ту и добар део старешинског кадра и цивилних лица на служби у војсци, осим евентуалних парадних и церемонијалних активности, не уклапају се никако у оружане снаге које се могу назвати перспективним. Посебно што таква организација војске не обећава готово ништа када се ради о евентуалној потреби да Србија, затреба ли, формира ратну армију. У случају непосредне ратне опасности и ратног стања, наиме, све армије света се ослањају на резервни састав, какав ова земља неће у најкорије време имати прилику да формира из једноставног раз-

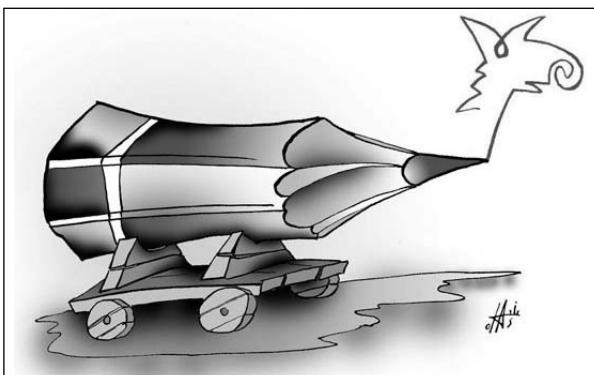
да људске ресурсе чини демографски потенцијал Србије који је способан и обучен за укључивање у систем одбране. Оправдано се, с тим у вези, намеће питање: како је могуће обезбедити потребну бројну величину људских ресурса неопходних за одбрану, искључивим ослањањем на професионалну војску?

У Закону о Војсци Србије се децидирено наводи да резервни састав чине „официри, резервни подофицири и војници у резерви“. Нејасно је, међутим, о којим се то војницима у резерви ради после усвајања Одлуке о укидању војног рока. Тренутно, то се односи на популацију која је протеклих година прошла кроз редовну војну обуку, али у перспективи у резервном саставу ће се наћи само малобројни испunjени професионални војници, који су, по сили закона - због година старости, отпуштени из службе у професионалној војсци. Војнике у резерви ће, значи, мада се то у Закону о Војсци Србије не наводи, моћи углавном да чине бивши професионални војници, с обзиром да за војску до расло психички и физички војно способно становништво, коме није пружена прилика за војну обуку, неће моћи да се укључи у састав оперативних јединица.

Гледано кроз пројектовану бројну величину, систем одбране Републике Србије треба да износи око 37.000 лица. Цифра у сваком погледу достојна поштовања када би се односила на оперативни састав, али он ће, гледано кроз број професионалних војника, износити негде око 11.000 људи. Остатак до 37.000 отпада

на војне службенике и на мештенике, официре, подофицире и, наводно, „активну резерву“ од 2.000 припадника. Оперативни састав је сврстан у четири пешадијске, једну артиљеријску и једну специјалну бригаду. Са тим јединицама Србија треба да се брани у случају евентуалне агресије било с које стране долазила. Таква опасност, на срећу, не постоји ни у назнакама, тврде у државном врху, посебно Министарству одбране. Јер, војнички смо, убеђују нас даље, „најачи у региону“, а и тренутна безбедносна ситуација у окружењу, процењује се, не наговештава било какву опасност по безбедност земље. Такве оцене, није претерано рећи, указују на лоше процене и непрофесионалност оних који покушавају да у то убеде јавност.

Непрекидно понављање да у драглено време не постоји никаква опасност од избијања оружаних сукоба, наводи на помиса да људи који то изјављују, нису добро проучили Закон о стратегији одбране и Доктрину одбране Републике Србије. У тим документима се поред осталог наводи да су Србија, земље у њеном окружењу и друге европске земље, суочене са озбиљним проблемима поводом давања легитимитета државним творевинама на територијама суверених држава. А све то, како се истиче у тим документима, поспешује јачање сецесионизма и конфликата на етничкој основи, што дру-

лога што се у резерву не могу позивати људи који нису прошли кроз одређен степен војностручне обуке. Ослањање искључиво на професионалну војску не дозвољавају себи чак и много развијеније земље од Србије.

У Европи се наједна земља, изузимајући Белгију и Велику Британију, не ослања искључиво на професионалну војску. Много богатије земље од Србије, попут Немачке, Француске, Италије и много других, осим професионалних делова, још одржавају систем регрутације и редовног служења војног рока. Чак се и Стратегија одбране Републике Србије, читајући између редова, залаже за стварање ратне армије, а ево Одлуком о укидању служења војног рока, усвојеној недавно у Скупштини Србије, тај се стратешки документ на неки начин анулира. У Стратегији одбране се, поред осталог, наводи да су основни ресурси одбране земље људски и материјални фактор и

гим речима представља озбиљну претњу од избијања оружаних сукоба. Текстови наведени у Закону о стратегији и Доктрини одбране, више је него очигледно, демантују уверавања да се Србија не суочава са безбедносним претњама. А да ствар буде чуднија, на неки начин и смешна, испод тих текстова стоје имена управо оних који тврде да нам не прете никакве ратне опасности. Међутим, чак и под условом да се прихвати претпоставка да таква опасност тренутно не постоји, неопходно је имати у виду да ниједна земља на свету не прави планове на основу тренутног стања политичких односа. Војска се, по правилу, организује на основу процена које се односе на дужи временски период. При томе се неизоставно узимају у обзир и историјске околности из протеклих периода, при чему се свестрано анализирају и историјске околности из проteklih времена.

Када су историјске околности у питању, посебно ваља имати у виду да су, не тако давно, код неких земаља у региону, а и ван њега, постојале - а постоје и данас, аспирације према деловима територије Републике Србије. Таквих примера заиста има на претек. Један од најсвескијих је свакако заговарање стварања такозване Природне Албаније, под којом се, у ствари, подразумева Велика Албанија у чији би састав требало да уђу и делови Србије (општине Прешево, Бујановац и Медвеђа, а у неким варијантама чак и Врање). Сепаратистичке снаге на југу Србије су се, иначе, толико осилиле да мимо закона, без икаквих проблема и реаговања државе Србије, јавно истичу заставе државе Албаније, без икаквих обележја и симбола Републике Србије. Очигледне су, такође, тенденције у вези са издвајањем Рашке области и делова Војводине из састава Србије, а са спичним захтевима оглашавају се у последње време и делови бугарске националне мањине са подручја Димитровграда и Босилеграда.

Слабу страну одрамбеног система Србије потврђује и податак о непокривености великог дела територије војним јединицама, што је, објективно, условљено претходно наведеним бројним стањем професионалне војске. Очигледно је, имајући у виду локације бригадних делова, да постоји велики број празних простора чије запоседање од евентуалног агресора, са било које стране долазило, неће представљати готово никакав проблем. Примера ради, наведимо чињеницу да од бугарско-српске границе код Димитровграда, до Ниша, нема ни једног једног војника. Под претпоставком да Бугарска крене у ратни поход против Србије, као што је то у прошлости више пута чинила, њене би јединице могле, без испаљеног метка, тај део пута - дужине око 100 километара, да превале са пушком „о десно раме“. Слична могућност пружа се Мађарима од Суботице до Новог Сада, Румунима од Вршца и Беле Цркве до Панчева, Хрватима од Батровца до Београда, косовском Заштитном корпусу долином Ибра до Краљева...

Благо теби Србијо!

Радисав РИСТИЋ

Куда иде војска Србије

ЧЕСТИТКЕ БЕЗ ПОКРИЋА

Недавно, о великим празницима, тријумфално нам је саопштено како ће „менаџмент Министарства одбране до краја године завршити реформе и професионализацију Војске, тако да ће на пролеће председник Републике моћи да „суспендује“ служење војног рока, на задовољство неколико десетина (или стотина) НВО, више хиљада војних бегунаца и дезертера, пожртвованих бораца за људска права и „ побуну савести“.

Министар одбране уверава нас да ћемо са 10 000 војника професионалаца представљати „озбиљну војну формацију у региону. За Дан Војске изречене су и честитке за успешне реформе које доприносе да она заузме улогу која јој припада и да буде оспособљена за све изазове“. Утешени смо да ће младима бити омогућено да ипак служе војску ако баш жеље и да ће тако бити очувана веза војске и народа. Поновљено је да Војска постаје „кључни чинилац мира“ и да ћемо све спорове решавати мирним, дипломатским средствима, а борбени састави спремни су за мировне операције.

Није речено да ратна армија, према „Стратешком прегледу одбране“ (документ невероватан и по називу, и по решењима, нарочито о устројству и величини Војске, који је заобишао Скупштину, а остао непознат јавности), има тек пет-шест бригада, или око 40 000 људи, наспрам 700 000 мобилисаних пре једног века, сврстаних у три Армије (неколико чувених дивизија и други, велики борбени састави). Од кога ћемо се одбранити са том - десет или петнаест пута мањом војском.

СИМИЋ ПИСАО ЗАШТИТНИКУ ГРАЂАНА

Генерал-потпуковник у пензији и члан Удружења војних пензионера Србије Ђорђе Симић упутио је, 15. 11. 2010. године, допис заштитнику грађана господину Саши Јанковићу у коме га упозорава да су угрожена права војних пензионера Србије.

Симић је навео низ аргумента којима поткрепљује своју тврђњу да се војним пензионерима драматично крше права. Уз те аргументе приложио је, између остalog, и прилог „Војног ветерана“: „Наредба о избегавању поштара“.

Уколико заштитник грађана одговори, бићемо слободни да замолимо господина Симића да се тај одговор објави у „Војном ветерану“.

М. П.

Судбинска и историјска питања реформе Војске, садржана у том чудном документу, донесена су олако, па и од ненадлежних, а сет војних закона, са много чудних одредби, донела је скупшинска већина политички несамосталних посланика... Иако производи неотклоњиве тешке последице које разарају, растачу Војску и одбрану земље, пролази без реаговања оног дела јавности који зна шта је војска и шта је рат, који одговорне не упита: „Без војске и оружја чиме главу откупити“, или: „Шта кад велике несреће на народ падну...“

Једна жена, песникиња, Велика Десанка, певала је: „Ни моји преци, ни сељаци могаја издајници нису били / Увек су стизали на време кад је Отаџбина звала/Па и да знам вредности слободе и идеала.../ А ако сутра запрети ропство моме роду/ Или ако затреба истину опет братићи неку/Нећу им рећи да утеку...“ (све по сећању).

Али, кога више занима родољубива поезија. Нестала је она из школских учоница и школских уџбеника. Нисмо годинама чули да је неко споменуо Милана Ракића (осим једном „Политика“) и оне дивне стихове: „Ако сутра дође до крвавог боја /Ја ћу дати живот отаџбино моја...“

Право и дужност одбране земље - свето је право и то право нико не сме да укине. Оно је изнад права на некакву „побуну савести“ или „цивиљну службу“. Право бар на минималну обуку и право на пушку сваком војно способном - нико не сме да одузме. Али ни дезертерство олако да опрости.

Ова сиромашна земља има и пушака и чизама, и опасача и фишклија, чутурица и шаторских крила, и капа са државним аблелом, све то ваља и може се чувати сто година, злу не требало. Да се брани кућни праг, жене и деца, ако до несреће велике дође.

Зар заиста смејмо мајкама и сестрама, очевима и дедовима одузети радост испраћаја момака стасалих за војску. Зар ће утихнути песма „Мој Милане...“ Невероватно је и неразумно што све ово годинама пролази чак и без противљења најшире јавности, а нарочито без икаквог протеста високих војних старешина, професионалаца који знају шта је војска и како се земља брани. Они замало пре неколико година не пристађоше да се откупљује служење војног рока.

Полугласно неслагање начелника Генералштаба о „суспензији служења“ војног рока мала је утеха, иако радује. Ваљда још није све пропало. Остаје питање: Куда иде Војска Србије?

Један потомак ратничке десетине дедова и стричева у прошлом веку у Дринској дивизiji (половина изгинула), а уз то професионални бивши војник из епицентра југословенског потреса 1990. године, овим брани и право на „три пушке и један топ за синове Толе Дачића“ („Време смрти, стр. 22). Да, и право на коња и пушку за Адама Катића. Браним права потомака данас.

Рекох невичан и невешто, кад о свему ћуте наши војни експерти и аналитичари... Рекох, јер морам, и по дужности - пред трећу амнистију војних бегунаца.

Бранимир Бајић

Мање познати детаљи из живота Николе Тесле

ПИСМА ИЗ КРУШЕДОЛА

Преписка између Лазе и Тесле даје увид у срж оба ова занесена духа, од којих је један хтео да верује само у романтику, а други само у древне праузроке и праскозорја.

Лаза је заљубљен у Ленку Дунђерску, али се, орону, не осећа достојан ње. Тражи јој достојног мужа.

Уз Теслино име и данас постоји нешто као стереотип. Описују га као доследног нежењу, човека који је живео самотним животом особењака, растрзан фобијама, уз многошто каприца, а свој радни дан од двадесет часова проводи у строгој аскези, кло-нећи се сваког друштва, равнодушан према женама, сам, посвећен науци, цепајући уговоре вредне милионе долара, да би умро без иметка, без породице, без иког свог...

О њему су написане толике књиге. Све одреда и превасходно у славу великих проналазака и грандиозног научног дела. Има и неколико биографија. Постоји и аутобиографија. О новинским текстовима да и не говоримо. Ипак, и поврх свега, остала је сасвим у сенци Теслина приватна личност.

Да бисмо, бар с једне стране, осветлили то лице у сенци „господара светlosti“, како су Теслу прозвали амерички новинари, по моћи ће његова тек недавно објављена преписка с родбином и извесно посеzaње за српском културном историјом...

Све би то било теже и замислити без романтичарског песника Лазе Костића, који је напрасно смислио у манастиру Крушедолу и поручио свом пријатељу научнику у Америци: „Драги Тесла, хоћу да Вас оженим!“

Не би овај предлог изгледао нимало необичан да, некако баш у то време, и америчка „жута штампа“, али и новинари озбиљних часописа нису покренули читаву повику хотећи, вальда слично као и Лаза Костић, да помогну великому научнику не би ли се лакше определио за изабраницу свога срца.

Но песник Лаза Костић је, за разлику од бучних и неодмерених белосветских проводница, веровао да боље познаје наше нарави. Зато он у писму од 12. јуна 1895. године нуди свом пријатељу Тесли и девојку коју му је наменио:

„Драги пријатељу, данас је, од прилике, трећа обљетница како смо се оно састали у Гешти и онако лијепо провели оно неколико дана. Наумио сам да прославим тај дан. Шта мислите како? Не бисте никад погодили да Вам не кажем:

Хоћу да Вас оженим!

...Знам шта ћете рећи, знам шта ћете помислити, све знам, па ипак! Девојка коју сам вам наменио подобна је да савлада сваку женомрцицу. Ја мислим да би и мртвог оживела, не само мртвог Дон Хуана, него и мртвог свеца. Збира:

Ономад сам је гледао у манастиру како целива неке мошти, суху руку неког свеца, па, у заносу од оног тамјана и од оне лјепоте, чисто сам се зачудио, како да се она мртва рука не подигне да је загрли.

Који је то светитељ? Запитао сам калуђера до себе.

Лаза Костић

То није светитељ.
Него?

То је светитељка, преподобна мајка Ангелина.

А? Сад разумем.

Калуђер ме погледа као да ме је разумео, а знам да ни не спути моје мисли.

До сада је одбила читаву војску просаца. Родитељи се забринули: има јој 24 године али не бисте јој дали више до 20. Отац је мој најбољи пријатељ, те сам дакако пријатељ и њој. Дуго сам се трудио да дознам за узорак те немилости, те једва једвице доznам: Њен је идеал Никола Тесла.

Ја сам јој признао да је то и моја давнаша мисао, али ми је навијек било на уму, како сте ви до сада сву своју љубав посветили великој идеји, па немате времена ни мислiti на жене, а камоли на женидбу. Она се ипак узда да би Вас обрнула...

У СВЕТУ ДУХОВНОСТИ

Десетак људи, из најближег Теслиновог рођачког круга, почев од оца, били су свештеници. Његов ујак, Петар, у монаштву назван Николај, био је митрополит дабробосански. Његов сестрић, од најстарије сестре Ангелине, игуман фрушкогорског манастира Шишатовац, био је наш први доктор теологије. Никола Тесла рано је открио свет духовности, књига, посвећености идејама, нематеријалних вредности. У Америци чудио се, како је у том свету тешко наћи человека код кога, у исти мах, има и знања, и правичности, и несебичности.

Ленка Дунђерски

Толико о девојци. А сад

(...) о имовини, о женинству или о пријеји њеној. Она може донети од прилике један милион франака. Али јој отац тако стоји да би могао отворити зету вересију и до једног милиона долара, ако затреба.

Промислите се добро, све мислите на једно смислите, па ми јавите, на шта сте смишли. Ако пристајете, послаћу Вам одмах слику моје намјењенице и дознаћете њено име. Било како било, свакојако вјерујте да остајем навјек ваш пријатељ Лаза Костић.“

Ово своје писмо послао је Лаза Костић из манастира Крушедола, у који се био повукао, јер је и сам био не мало притиснут да се ожени пошто је пуних дванаест година био вереник једне девојке.

Али мало је он марио за властиту судбину. Све од јуна па до септембра напето је ишчекивао одговор преко Океана. Кад га је добио, није сасвим познато. Како му је Тесла одговорио, опет не можемо тачно знати јер писмо није сачувано. Међутим, сачувано је зато писмо Лазе Костића од 4. септембра 1895. године на основу којег је јасан и Теслин одговор. Ево тог писма упућеног опет из Крушедола:

„Драги Пријатељу, ако хоћете да Вам речем по души, ја се другом одговору нисам ни надао. А кад већ говорим о души и кад се добро промислим, ваља ми признати: на нашем месту не бих ни ја другојачије.

Најкрупнији разлог за вашу женидбу био би, да се не сатре семе које рађа такове детиће. Али прво: не може се нико сасвим поуздати да ће имати деце, ни кад би се оженио у најбољој слизи, ни кад би узео најздравију девојку.

Друго: Ко зна каква би била деца? Знам да су најгенијалнији људи рађали недоношчад, или бар сасвим обичне, свакидашње мозгове...

Помислите само, кад би иза вас остала два-три сина тупоглава, како би ти улудо могли потрошити сву славу своје дичне очевиће...

Зато немојте мислiti ни са каквим болом на то да сте ви задњи свога рода... Јер напокон, ваше племе, па да је и Немањино

не би се могло лепше завршити него таквим егземпларом...

Напокон вам јављам да ћу се ја, ако Бог да, у недељу после Мале Госпође (22/10. септембра) венчати са мојом вереницом Јулијом Паланачком у Сомбору. Сад је дванаест година како сам је био испросио... Ако нисте веровали у судбину, то је прилика да поверијете..."

Девојка којом је Лаза Костић намеравао да ожени Николу Теслу била је чувена лепотица Ленка Дунђерски, која је потицала из угледне и богате породице земљопоседника у Бачкој. Оно што се, међутим, из преписке не види, то је чињеница да је Лаза заправо био до ушију заљубљен у Ленку. Све је могао да преброди и премости, све да натпева и да надговори, али само једно није: њој је било 24, а њему 54 године.

У трећем писму које упућује Тесли исте године, опет из манастира, Лаза Костић је само могао да обавести свог пријатеља о изненадној смрти Ленке Дунђерски. Дуго је одлагао да му јави, али је то ипак учинио 31/19. децембра 1895. године:

„Драги пријатељу, ето, то је Ваша несушћеница!

Видите, колико сам се скњивао и ломио, док нијесам прекинуо, да вам ипак пошаљем онај црни лист. Мени је била као сестра. Као што видите, неће ни ваша биографија остати без романтике, најлепше али најжалосније.

А ја сам оставио жечу још прије Ленкине смрти управо утекао сам од пуница; имам их двије. Сад сам опет у манастиру Крушедол. Жена ме зове кући. Сад се погађамо. И то је романтика, је ли?

Сретан вам Божић и да Бог да, да у новој години постигнете све што сте наумили. Навек ваш пријатељ Лаза Костић.“

Тако Лази Костићу није успело, уз сав труд, да ожени Николу Теслу. Није, што би се рекло, па крај. Али, баш одатле је песник и пошао. Зашто?

Одгонетку је дао књижевник Станислав Винавер. У свом тексту „Како се родила песма Santa Maria della salute“ он узима ову преписку између великог научника и великог романтичарског песника зато што јој је у средишту Ленка Дунђерски. А та несретна млада девојка постала је бесмртна тек у Костићевој лабудовој песми, којом се, како истичу неки историчари књижевности, најлепши начин окончава и српски романтизам у књижевности.

Винавер је писао:

„Преписка између Лазе и Тесле даје увид у срж оба ова занесена духа, од којих је један хтео да верује само у романтику, а други само у древне пракозорке и праскозорја. Елем: Лаза је заљубљен у Ленку Дунђерску. Али се, орону, не осећа достојан ње. Тражи јој достојног мужа. Налази: Лаза је напунио романтичну Ленкину главу Теслиним ликом. Она је, доследно, волела њега, Лазу: он се, Лаза уплашио и гетеовски побегао од ње, у Крушедол. Ленка верује Лази. Кад није Лаза нек је Лазин Тесла.“

Али, све док Винавер није објавио ову преписку, па, може се мирне душе рећи, и после тога, уз Теслино име једва да је било помена и Лазиног и Ленкиног.

(**Дарко Спасић,**

Никола Тесла: Мање познати детаљи из приватног живота.)

Месна организација „Блок 23/24“

У ЗНАКУ ХУМАНОСТИ

Последњи овогодишњи састанак најбројније новобеоградске Месне организације УВП „Блок 23/24“, протекао је у знаку анализе остварених резултата у протеклих дванаест месеци, са посебним освртом на бригу о оболелим члановима и, у овом тренутку посебно, солидарности са грађанима Краљева. У складу са вишегодишњом праксом која се негује у овој организацији и овом је приликом одлучено да се током јануара 2011. године, уз уручење пригодних поклон пакетића, обави посета четрдесет тројици болесних и непокретних чланова. Током обиласка наведених чланова уручиће им се, поред осталог, зидни календар УВП за 2011. годину, децембарски број „Војног ветерана“, кафа, сокови и друге понуде путем којих ће се симболизовати једна од најважнијих и најхуманијих активности ове месне организације. Посебно ваља истaćи да се наведена акција организује у сарадњи са Месном организацијом СУБНОР-а, с обзиром да су поједини чланови Месне организације УВП, истовремено и чланови СУБНОР-а.

Помоћ житељима Краљева које је погодио катастрофалан земљотрес и многе грађане, међу њима и бројне војне пензионере, оставило без крова над главом, била је прошлог и овог месеца у првом плану. Непосредно по пристиглој вести о овој природној катаstrophi, руководство Месне организације „Блок 23/24“ прикупило је добровољни прилог од десетак хиљада динара и путем поште упутило Краљеву, док је значај број чланова помоћи упутио преко налога за уплату добијених у сastavu rачuna „Инфостана“. Осим тога, пензионисаним официрима ЈНА, грађевинским инжењерима који живе у многим гарнизонима Србије, упућени су позиви да се укључе у пружању стручне помоћи у вези са обновом оштећених и градњи нових стамбених објеката. Реч је, иначе, о људима специјалистима за санацију објекта порушених и оштећених током ратних разарања и елементарних непогода. Истовремено, сугерирано је да се на нивоу Општинске организације УВП Новог Београда организује састанак на коме би се донела одлука о облицима пружања помоћи Краљеву. Нажалост, изостао је било какав одговор на ову, у сваком погледу, хуману иницијативу.

Током анализе рада Месне организације, или истовремено и током дискусије о активностима виших органа УВП, чула се примедба да је током године требало више пажње посветити јавном обраћању државним институцијама, односно упознавању јавности са проблемима с којима се годинама сусрећу војни пензионери. Јер, како је констатовано, тих проблема нема у медијима, а нема их ни у Влади и Скупштини Србије. Осим војних пензионера, како је речено, о јавном дугу државе према њима, мало је коме познато у овој земљи. Треба, с тим у вези, у наредној години више пажње посветити сарадњи представника УВП са штамбланим и електронским медијима.

Претплата на „Војни ветеран“ и начин претплате на незамењиво војнолиценцијско гласило, такође је била једна од тема на последњем овогодишњем састанку. Половични резултати остваривани у погледу благовременог излажења и дистрибуције, неопходно налажу изналажење решења која ће утицати на повећано интересовање читалаца, а тиме и повећања тиража. Посебно када се има у виду да поједини претплатници нису на време, а неки чак и никако, добијали лист на који су се претплатили. Неопходно је, стoga, да се у што краћем року донесу коначна решења како би текстови „Војног ветерана“ представљали незаobilazno штиво што већег броја војних пензионера.

Као и на више протеклих састанака и овом приликом нису изостављене дискусије о спорости судова у погледу доношења коначних решења поводом тужби поднетих за такозвани „велики дуг“ војним пензионерима. С тим у вези је указано да на то, нажалост, у знатној мери утичу и институције, као што су Фонд СОВО и Министарство одбране, које би по природи ствари требало да штите интересе војних пензионера.

Најбројнија месна организација пензионера у Београду, вероватно и у Србији, упућује на крају свим војним и цивилним пензионерима, припадницима Војске и свим грађанима Србије, срдачне честитке поводом наступајуће 2011. године и Божићних празника, у нади да у погледу стандарда наступају бољи дани.

Р. РИСТИЋ

Борисав Станковић

НАШ БОЖИЋ

Море, какав сан? Недеља је има како се не спава. Те Божић дошао до Скопља, месад је у Грешеву, па у Билачи, и све ближе и ближе к нама. На веригама осушени врапци већ се троше. Ципеле с „котчама“, минтан од јумбасме и шајкача од војничких шињела одавно су готови и чекају ме. Ено их где поређани једно до другог стоје на сандуку. Нарочито ципеле, - оне ми никако не дају мири. Жуте се, цакле, и мирише им ћон на ћириш. Чим оде мајка на пазар, затварам собу и облачим се у ново. Шетам по соби и загледам се, да видим какав ћу изгледати на Божић. А Божић? Ех! Није ово Божић. Ово је нешто што мирише на оман и сух босиљак више иконе! Сада ме и мајка већ не гређи ако штогод сломим, а камоли да ме бије, јер „лошо“ је пред Божић. Чак ме друкчије некако и гледа. Не као мајка, већ некако друкчије, понизно, као старијег од себе.

- Иди да „тргујеш“! - шаље ме у чаршију да покупујем ситнице за кућу. Па, и не бројећи, даје ми новаца.

Одем. Враћам се. Завалио сам се од зајежњаја и пакета што ми је дућанџија наређао у крило и по појасу. Она ме чека на капији и одмах узима, да ми одлакша. Чак ми и кусур не тражи, већ ми га оставља да њиме звеџкам по цеповима и хвалим се друговима. А она? Недељу дана како не седа да руча или вечера. Цела је кућа на ћој. Нико воде да јој донесе, а камоли што друго помогне. Растргла се од посла. Кукови јој изшли, шалваре се сматке, учкур отпасао. Сваког часа завезује башчу, која јој после одмах пада, јер или узице облабаве, или попуцју од њена силна сагибања. Пограбвала се од старости, а иде, ради.

Засукала рукаве, руке јој умрљане, око ноктију јој кожа испуцала од синлог прања. Нема кад да папучи или нануле обује, већ онако, у неким старим, искрљеним чарапама иде и гаца по блату и мокроти, што је свуда по кући. На полици се сјаје сахани; уза зид приспољене софре и тепсије, да се што пре оцеде, жути се, и од њих цуре млаузеви вреле воде, од које се још диже пара. Полица, врати, прағови и ћерчива прозорска, све је то орибано, влажно, жуто. Цела кућа мирише на чистину, влагу и оправност. Па и она сама, мајка, откуда ли јој толико снаге? Ради, а као да не послује. Не осећа умор. Већ једнако, истина не бразо али полако, дурашно, клатећи се, и сва унесена у посао, ради од рана јутра до мркла мрака.

Па поред тога мора и око мене да је. Да ми не да да се омрсим или од меса што пристављено кркља у лонцима при огњишту, или од колача што, тек извађени из пећи и покрivenи чаршавом, омекнули, тако леп, примиљив мириш шире по соби, где су склоњени.

- Немој, чедо, - одбира ме благо, као бојети се да ме не увреди. - Немој; нана је за тебе све то спремила. За кога другог?... Немој! Чекај Божић. Сутра ће. Ено, већ је дошо у Текију...

- Код кога у Текију - питам ја разрогачено - , да иде да га видим? - И потрчим.

- Не, не, - зауставља ме. - Не мо'ш да га видиш. Доћи ће и код нас...

И заиста, Божић долази, али како?

Нано моја слатка! Зора пуца, дан се дани. Прангија одјекује и потреса прозоре. Са улице допире оштар бат нових ципела. Више моје главе, до јастука, поређане халјине и преобука, од којих ме задахњује мириш на чистоту и ново. Испод иконе пукара кандило, мириш од тамјана собу пуни. А соба топла, оривана, ме-ко намештена и утукана... А ти си у кујни; кроз сан те чујем како послујеш, уносиш корито, бакрач топле воде. Оnda долазиш к мени, откриваш ме, подвијаш твоје кошчате, смежура-не руке пода ме и, онако голишава, угрејана сном, дижеш ме из постелье и узимаш у кри-

ло, љубећи ме међу очи:

- „Ајде, сине, устани, Божић дошао... „Ајде, домаћине мој...“

А при речи „домаћине“ осетим како ти на-брана, топла уста задрхте, и суза кане на мој врео образ.

Купаш ме. Сва се топиш у пуној и бели-ни моје снаге. А звона звоне! Не звоне, него некако тихо, издалека, као свом снагом и на све стране брује, колебају се. Кандило пушка-ра. Миришу опајани ћилими у соби и слама из асура. Са улице се разабиру већ гласови. Пробија модрина кроз прозоре и ломи се са све-тлошћу свеће у чираку. Облачиш ме. Али све је одело на мени велико. Ципеле, чакшире. Ја се љутим.

- Није, није... Још ти је кратко. Та ти си ми велики. Ја, колики си?!

И раширивш руке, онако клечећи, одми-чеш се да би ме боље видела колики сам. И да бих био већи, старији, опасујеш ми очев свилен мор појас. Његов сакат међеши ми у не-дра, вадиш ланац и распоређујеш га, да ми лепше и истакнутије стоји. На мој мали фес међеши китку, стари, очеву, од самога фил-диша, која ми до испод ушију допира. Опремиши ме. Даши свећи, босиљак, марамицу. Чак до капије испраћаш ме, и једнако, са свију страна, загледаш ме и поправљаш одело на мени. Чак и кад изађем на улицу, помешаш се с друговима, ја видим твоју главу где вири из капије и гледа ме, прати...

Да је други празник, ја бих радије отишао на турско гробље да гледам како пуне и пале прангије неголи у цркву. Али сада, на Божић, то ми ни на ум не пада. С рукама у цеповима, свећом о појасу, укочен у новим халјинама и стегнут новом јаком кошуље, идем, слушајући задовољно како ми лупарају нове ципеле и како шушти и крши се нова басма на минтану.

Чаршија закрчена. Из свих улица излазе и стичу се у њу. Нарочито старци. Увијени, у дугим, постављеним колијама, и погребљени, иду полако. Из ципела им се помалјају ноге у белим чарапама. Око врата беле им се исплетеће јаке, „колири“. А на главама им велике, топле шубаре. Сваки с обе стране води по неколико унучића, пази да се које не одвоји, изгуби, и ућуткује их кад се посвађају међу собом.

Још издалека замирише тамјан. Изнад цркве се лелуја круг светlostи од свећа и пробија се крстовима кроз тамни кров. Чује се ти-ха песма. Очи ми се засене од млаузева толиких воштаних свећа што их је око цркве при-палајено. А она, црква, усрд тих свећа, које лежу њене камене зидове, онако широка и ве-лика, јасно одудара од ведрине сванућа. Још с краја улице скидам капу, добро је угурам у недра, да ми је не би ко извикао, и палим све-ћу. Једва ако се програмом до порте. Свуда свет, једно до другог, припијено, згушено, са свећом у руци, гологлаво, и сваки час крстећи се, понавља молитве или песме што допирају из цркве. А унутра, у цркви само се виде људске главе, између њих светлуција пламе-ни свећа од којих се дим полако, вијугаво ди-же, стапа и губи међу сводовима. Спрођу се сјај иконостас, по њему жмиркају запаљена кандила, а више свега, као звезде, трепћи и продиру озго упаљене свеће око Распећа. На амвону, окренут леђима овамо к нама, стоји ѡакон с уздигнутом десном руком, главом упр-том више двери и чита, - не, него пева на сав глас јектенија!... Светлост бледа, а из дубине, с певница, наизменце полази и диже се горе песма:

„Рождество твојо, Христе Боже наш!“ Па једва ако се изгуби у јеци звона и прангија што једнако напољу грувају, те се смрзнута и гола земља потреса.

Нафору никако да добијем од свештеника са амвона. Морам да се задовољим оном што је даје тутор с дискоса. Враћам се кући. Капија широм отворена. Двориште почишћено. Дрва под стрејом наслагана уза зид, дрвљаник бачен иза куће. Испод басамака избачено труње, крпе и остало што је било пре. Полица се цакли саханима, бели се дугачка а широка марама што покрива тестије пуне воде. Око огњишта кркбу лонци, а под вршником цврчи печене. Улазим у собу. Мајка ме, тобож, не види. Нешто спрема по рафовима и уређује шоље, зарфове и јајуке.

- Христос се роди!...

Она се окрење. Па кад ме види у фесу с кићанком очевом, у појасу, чисто не верујући да сам то ја, прилази ми.

- Вајситину се роди!... - И као да би пре она моју руку польубила, тако ми тешко пружа своју и целива ме у чело, очи, обреве и образе... Још би хтела, но ја се трзам. Пружам јој нафору и питам: да ли је дојазио? Али, да знate каквим је гласом питам! Гласом од кога она сва расте и понизно одговара:

- Кумашини, сине. Зауставља их, док ти дођеш, али немају кад. Ето, оставили су ти... тухо, тухо, слатко моје дете!

И брзо ми износи делове од осушеног врапца да од њега прво окусим, како бих целе године био лак као што је врабац. Онда остало. Једем. Она једнако трчкара око мене, пази да не упљам нове халјине, и одмах скупља мрве, да се не би познал кад дође. А напољу је све мирно, тихо. Чују се свирачи из „горње чаршије“, што свирају у господским кућама. Улицом и ако прође ко, то жури, грабећи да сврши честитања, па да што пре ручка. Ја једнако једем. Хоћу још. Али ми она не даје:

- Немој, доста је. Покварићеш ручак. А и дођи ће ко!

И она склања јело од мене. Ја хоћу на улицу, али ми она не да, већ ми скида фес, поно-во очешља косу, минтан при грлу разгрне, да ми се види нова кошуља, и оставља ме у соби:

- Седи! Ко ће госте да дочека? Зашто си домаћин! Ја не могу. Видиш, имам радбу у кујни, а нисам ни обучена...

Остаем ја. Шетам се крупним корацима по соби. А соба мирише. Топла је, чиста, сува. Кандило пукара. Тамјан се вије и шире попада. Из кујне миришу јела. Гости долазе. Дочекујем их. Још с кујинског прага вичу:

- Христос се роди! - И хоће мајци да приђу руци. А она се, тобож, трза, не даје, већ их упу-ћује у собу к мени. Улазе они. Седају по мин-дерлуку с рукама на коленима, готови да од-мах скоче и оду. Питају ме. Разгледају по соби, мада знају како све у њој стоји. Није им ово првина. Ја се измакнем онако гологлав, разу-зурен, мало се испрсим, па им приносим дуван у таслици. Разговарамо тј. причам о њиховој деци, мојим друговима, шта смо радили, куда смо ишли са санкама итд. док, ето ти матере. Улази погнуто, главом напред, тарући руке о бошчу.

- Па како сте ми? Како на дома? - пита их и уређује им изувене ципеле: окреће их тако како би их они могли одмах, и не гледајући, да обују кад пођу. Затим прилази им, љуби се и повлачи опет у кујну, да скува кафу... Ос-

тавља мене, да ја - не да их дворим, већ само с њима, онако, као сваки домаћин, седим, разговарам. А она, не затварају врата за собом, свакоме посебице доноси кафу у белим шолјама. Па онда се, иза врата, до зида, или близу пећи, повуче, стане с прекрштеним рукама на појасу и чека да узме шольу, кад онај испије. А онога стид што га она тако стара двори, па надохвата посрче кафу, извади из појаса лимун или поморанџи и оставља, одлази.

Она га испрати чак до капије. Ред је да га ја испратим, али она не да, јер зна да бих, чим бих изашао на капију и видео улицу - онај низ великих, старих порта, испуцале зидове, на неким местима срозане и поломљене црепове, па још другове како се вуку по улицама, хвалећи се колачима и новцем што су добили - , одмах и ја отишо тамо, и онда с тешком муком да би ме она нашла и у другој махали, а камоли у нашој.

Зато тада ни из собе не излазим. Не да се бојим ње, њене грђње, него тешко би ми падао тада онај њен плачљиви прекор лицама, кад би ме где једва нашла, узела за руке, не прекоревши ме, већ довела кући, чак и заклањајући ме, да ме не би ко спазио и видео како сам је саму оставио чак и данас, на овај „благдан“. Тада она не би као сада, овако, сва срећна, поставила софру, метнула хлеб, со, запаљену свећу на среди и онда остало; донела у саханичију јела из кујне, да се не би после морала дизати за време ручка.

И, пошто опере руке, оде до иконе, и скинувши шамију један једини пут у години, почне да чита молитву за „слатко јело“. Стојим и ја иза ње. Крстим се. Али не могу тако да метањишем као она, сагибам се јако и брзо, падам коленима и одупирим се рукама и додирујем целом под. Соба се испуни масним, јаким мириром јела. Више нас полако и тамно гори кандило, осветљавајући нарочито њу, њену прозеду, гологлаву главу и раздељени јој бели затиљак, а она шапуће:

- Господе, Христе, свети Никола, чудотворче, славо моја! Погледај, Господе, смиљу се и помози! Благослови софру, хлеб твој, што га ти даде... - И пада коленима тако силно, да под одјекује, и чујем како јој зглобови пуцају.

Кад свири, метне шамију и седа за софру, дахнуви слободно пошто још једном баци поглед по соби, што је требало учинити пре ручка. Ја јој, држећи чашу ракије на длану, онда прилазим руци, и нудећи у исто време свој обрас честитам празник:

- Христос се роди, нано, и срећан дан!
- Ваистину и с тобом, чедо моје! Ове године мајка овако с тобом, а додатине да бог да да ми ти... - и загрдице се, те једва испије чашу.

Ручамо. Она се једнако диже и доноси јело из кујне. Од свачега ја морам прво, а она надохват, клечећи. И, кад се ја сит одмакнем, тек онда она седа и једе много, здраво.

После? - Мирно је, тихо. Чује се како мачка преде и кокош у кујни кљуном бије по тепсији и саханима, тражећи мрве.

Све куће миришу на масно и силно. Јела мрсна, јака, те сви лешкаре или спавају у собама око мангала или пећи, увијени, у колијама, а жене с пребаченим бошчама на глави. Први је дан Божић, па не иде да човек одман... Има кад, три су дана.

И заиста, ено, другог дана, једва ако је поноћ прешла, а погдеда тек запиши зурла и допира који глас песме.

Ујутру, само попови ако одстоје службу, а ови остали само припадају свећу и одмах излазе натрашке, крстећи се много, брзо, ужурбено, као да одужују нешто. Из димњака по кућама почне да куља густ, смоласт дим од печенја, меса, кобасица. Цела улица замираше на пастрму. Кроз капијице и по авлијама почну да промичу жене, зајапурене, носећи чаше, столице. Улицом по десет њих иду. Овлаш забасили колије, ципеле им добро нео-

бувене, јер их сваког часа скидају, очи им се закрвавиле и овлажиле. И већ почели, кога год сретну од деце и слугу, да шиљу по Фатиму, чувену, прсату Циганку с белим лицем, црним и округлим очима. (Њу је, после, општина морала силом да уда, јер, кад се с њом нађу, онда забрабре и руач, вечеру и ноћ. До зоре пију ракију, ките је и облажу новцем, своје жење бију и терају из куће ради ње.) Учас се све променило. А и у ваздуху као да струји голицава раскошност и изобиље. Где год се окренете, свуда жагор, песма, свирка. Свирачи само ничу пред кућама, заједно с гомилом деце. Зурле пиште, бубњеви бију, да се тресу прозори и гасе кандила.

Само код нас! Ex!... Одавно смо ручали, и то већином јучерашња јела, што су нам остале. После ручка изашао сам на капију да слушам свирку, песму и гледам где се луди Менко пијан вальа по улицама, распасује и баца са себе одело. Кад се повратим у собу, мајку не могу да познам. Обукла се у стајаће руво, опрала главу, забрадила се лепо шамијом, те јој образи одскочили. Села до прозора и са заувученим рукама у пазухе гледа на улицу, наслоњена целом на окно. Мада јој је лице смежурено, ипак јој сада дошло чисто, миришљаво, а око јагодица избила једра, топла румен. На њеном, истинскија старом, али јаком врату виде се где брекћу и трепте вене. У соби тек што се сталожила прашина од чишћења после ручка. На сандуку, у старом послужавнику, стоје поређане чаше, до њих велика чепрња вина, а у кујни тестија, такође пуня вина, у коју смо излучили из свих судова што су нам биле послале богатије комшије. И кафа је била скувана у лонцу, и мезе је било спремљено, све је било спремљено. Али узлуд, кад никога нема да га угостимо и дочекамо. Што је долазило, то је дошло изјутра, на ракију, као да нас штеде, јер знају да немамо, и зато су долазили ујутру на ракију, пошто се тада не заседа и не пије тако много. А ми не бисмо штедели. Како бих ја њих дворио, гостио, слушао их и, највише, појој, само да они нама дођу, да нас нештеде, него да смо и ми као сви!... Зато, вальда, мајци игра тежак осмех, и очи је почеле да срвбе гледајући кроз капију на улицу, по којој свет врви, промиче испред наше широм отворене капије, а нико у њу не улази, те нам двориште и кућа пусти и тужни. А одасвуд, са свију страна, по комшију песма, свирка, весеље. Па чак се већ зашло и у пиће.

Ено: Јован Паламар засео насрд куће. Избацио мангала и пећ - врућина му, поломио све чаше, и привукао тенџеру и из ње пије. Гости не дочекују стојећи, не да им да иду, већ они морају после да се краду и тако оду од њега. Риста бојација већ се побио и затворио кућу. Сео на доксат, пуча из пушке, силом напао жену да пева, а он иза свег гласа гриди и појује господу „стопарце“. Из неких дворишта чује се како тутњи коло, звездкање дуката и

дубла у низама, на грудима девојака... А од Стојана Доњоврањчета допире писак деце, плач жене и његова вика. Тражи коња и сабљу, неку стару, велику, коју је за време ослобођења добавио однекуда. Затим, ето ти њега на своме витком и бесном дорату, обучен у војничке, црвено панталоне, са шајкачом на глави, с празним редеником и исукањом сабљом. Улази на капије, ускаче с кочјем у собе, гонећи испред себе свирача и Фатиму, која се, у белим, свијеним јелецима и шалварама, вије око њега, игра му, запара палцем дахире, певајући бесно из свег гласа:

Ја не жалим снагата моја!

Жалим срмали јелек,

жалим срмали јелек!

- Овамо, бре! - одједном се чу испред наше капије.

Мајка скочи. Сузу јој се скотрља. На нашу капију уђе заносећи се, са заваљеном шубаром, наш чај Јован, ортак и побратим покојног оца, а за њим, тискајући се, свирачи.

- Овамо, - говори им он, и показује на нашу кућу. - И у овој се куби песма поје.

За мајку не знам како је изашла преда њу кујну, само мени зnam да срце стаде.

- Еј, домаћине! - виче чај Јован пењући се.

- Ту смо, ту! - одговара му мати, грађајући и трудећи се да се приbere.

- Христос се роди, домаћине! Како, где је домаћин?...

- Ту је, ту је! - показује на мене и нуди, чак и Цигане пропушта у собу. Улази чај Јован; љубим га у руку; он, сагињући се, мене у чело, обухватив целу моју главу у своје сухе, старе руке. И седа насрд собе, прекрстив ноге.

- Свири, бре! - заповеда Циганима, који су се зближи уза зид.
- Шта, газдо?
- Домаћин шта хоће! - и показује главом на мене. Цигани гледају у мене ишчекујући, ај ја црвеним од забуње и среће. Мајка улази и у пролаз јане: „Какжи: Буљ мирише, ћул се расцветао!“ - Кажем ја то Циганима.

- А! аферим! - посочи чај Јован од задовољства што сам му погодио баш ту, његову песму. - Де сад! То да свирите!... - И почне да им прича о нама, нашој кући, оцу, са којим је он јео со и хлеб, и толике године ортак био: како се код нас некад по три дана певало, веселило. А, опет, од Цигана нађе се неки који је оца лично познавао, свирао му некад. Мајка, сирота, клецајући од среће, и њима, Циганима, даје, не иза чаше, већ из стаклета, сву ракију, и нуди их, даје им меса, хлеба, а они што не поједу гурају у пазухе или појасеве.

- Злато, сестро слатка. Немој. Седи! - зауставља је. - Има ко, - показује на мене. - Ето га, нека служи он. Видиш ли га колики нам је порастао? Седи ти, тако, до мене.

И помиче се, да јој начини место. Мајка седа, клекне, и нуди чај Јована, а рука јој дрхи-ти...

- Кусни, Јоване. Обиђи. Ја баш за тебе оставих. Хвала ти што си нас се сетио, - и не казује свој бол, не говори о себи, већ о мени. - Да му је отац жив, друкчије би сад било, а овако... Али хвала ти, хвала што си се бар ти сетео и дошо нам.

- Ја! - викне чај Јован увређено. - Зар ја да заборавим ову кућу?! - Па, да би посведочио, окреће се и силно заповеда: - Свири, бре!

И Цигани засвирају. Запишти зурла, па мислим да се чује чак у Турско. Буљај бије, стакло игра у ћерчивима, кандило прска, и с греда, озго, пада црвоточина. Напољу мрак с влагом. Чај Јован пева заваљеним, истрошеним, ситним гласом:

Ђул мирише, ћул се расцветао!

А мајка, са сузом која јој полако, полако мили низ образ, гледа ме где гологлав стојим између њих и свирача и дворим их, с очевим сахватом на прсима, па као да ми вели:

- Божић, сине. Видиш ли? 1900.

Писије:
Крсман
Милошевић

130 година странчарења у Србији

ВЛАСТ ВАЖНИЈА ОД ЖИВОТА

Ових дана, под разним насловима, обележене су „две деценије од увођења вишестраначја у Србији“, позивајући се на 9. децембар 1990. године, када су одржани „први вишестраначки избори у Србији“. На више места се истиче да су тада основане „прве странке које су одмериле снаге на тим изборима“. Неки кажу „касно“, а други, „никада није касно“. Да ли је баш све тако?

Ипovршан увид у историју Краљевине Србије током последње две деценије 19. века, указује да странчарење у Србији, тако актуелно и омиљено код Срба, није скоријег датума. Старо је најмање 130 година, колико је прошло од јануара 1881. када су основане три прве политичке партије у Србији кнеза (од 1882. краља) Милана Обреновића: Напредна странка Милутина Гарашанина, Либерална странка Јована Ристића и Народна радикална странка (Радикална странка), на чијем се челу после 1882. налазио Никола Пашић. Да не би љутили контроверзног кнеза Милана, Ристићеви либерали су се „укњижили“ као Друштво за помагање српске књижевности, а радикали су српској историји оставили чувену крилатицу „Два Србина - три партије“.

Пут до оснивања те прве три тадашње српске политичке партије (странке) био је прилично компликован и тежак. Наиме, нешто више од две деценије раније, на Светоандрејској скупштини (1858), током заседања од 60 дана у присуству 439 „депутата“, донето је 385 разних одлука. На њој је кнез Александар Карађорђевић поднео оставку на кнежевски престо и „без отпора“ преко Земуна пребегао у Аустрију. Књаз Милош је прихватио позив и после две деценије изгнанства, поново се нашао у Србији 25. јануара 1859. године. Већ онемоћао, али једнако властољубив, бахат и самоуверен да Срби не могу без њега и династије Обреновића, поновио је своју раније испољену диктаторску самовољу. Најпре је укинуо Закон о скупштини, а убрзо је и распустио.

У својим кратким беседама понављао је своја ранија политичка начела по питању парламентаризма и односа према партијама: „Ја сам противне партије у Србији све уничтожио (уништио)“. На једном другом скупу је казао и ово: „Ја за партије нећу да чујем никакве, мени је свак народ једна партија, па тако хоћу сви да чувствујемо“. Очигледно, књаз Милош је под партијама, које су биле тек у зачетку, подразумевао свако мишљење које је било супротно његовом. Свакога ко је друкчије политички размишљао, проглашавао је за народног непријатеља и прогонио. Са образованим људима је „терао спрдњу“, а најбољи пример за то је и однос према Вуку Карапићу.

Портрет краља Милана.

Слично је мислио и његов наследник, син Михаило (1860-1868), који се сматра најпродуховљенијим владаром из династије Обреновића. И он је јавно претио да се „рађање нових партија и распри свим могућим средствима за унапредак укине...“. Знатно се удаљио од Народне скупштине и либерала који су, школовани, долазили са Запада и из Војводине. Једном приликом им је одржао и овакву беседу: „Ја могу на прсте изброяти све европски образоване људе у мојој земљи; њих нема више од десетак-дводесетак. А установе једне земље не праве се за двадесет највише образованих људи; оне се морају подешавати према општем нивоу народа“. Када је пред прву Преображенску скупштину одржану августа 1861. достављен списак „скупштина“, књаз Михаило је рекао: „Јесте ли опазили колико је крстова на Адреси (молби) коју сте ми предали? Докле год скупштинари не умеју ни свога имена потписати не-

го стављају крстове, дотле се, Бога ми, ви младићи узалуд журите до велике јевропејске слободе...“.

Када је књаз Михаило убијен у Кошутњаку (29. маја 1868), одмах се поставило питање наследника „ круне“. Пошто он није имао деце, уз подршку војске, министар војни Миливоје Петровић Блазнавац је за наследника престола именован 14-годишњег кнежевића Милана, унука Милошевог брата Јеврема Обреновића, који се у то време налазио на школовању у Паризу и Бечу. Тамо је отишао Јован Ристић, министар иностраних дела и довео кнежевића Милана. Велика народна скупштина, са огромном већином посланика који су себе називали либералима и конзервативци који су били у мањини, изабрала је једногласно, акламацијом, Милана за књаза, али је до његовог пунолетства власт морала до врши Намесништво (Миливоје Блазнавац, Јован Ристић и Јован Гавриловић). Поменути либерали биће касније главна „политичка полуга“ у парламентарном владању Србијом.

Са тим и таквим развојем парламентаризма и вишестраначја, Србија је са већ пунолетним књазом Миланом успела да пређе два тешка српско-турска рата (1876-1870) и дочека Берлински конгрес (1878), на коме је добила независност и градове Ниш, Пирот, Врање, Лесковац и Прокупље. У насталим друштвеним, економским и политичким околностима, створени су повољнији услови и за „опрезно“ и „бојажљиво“ стварање легалних политичких партија.

Па тако, одмах по оснивању своје партије, радикалски посланици су прво потписали приступнице и програм своје партије, а два дана касније, да би спречили долазак на власт Ристићевих либерала, потписали су и програм Гарашанинових напредњака, који су већ били на власти. То је, вероватно, јединствен пример у историји светског парламентаризма да посланици једне партије, да би дошли до власти, у исто време потписују два политичка програма и приступају двема странкама.

Но, према очекивању, радикалима та „егзибиција“ није помогла, јер је кнез Милан стао на страну напредњака, који ће се две године касније (1883), уочи првих класичних вишестраначких избора, свом снагом окомити на превртљиве радикале. Да би онемогубио њихов долазак на власт, наредио је да се „под хитно“ утамничи 2.000 радикалских првака и агитатора и изврши дотад највећа чистка државне администрације у Србији. Сем осталог, Милан је тада по први пут увео коњичку жандармерију, а за старешине полицијских управа у свим местима Србије поставио своје одане партијске људе. Као све то не би изгледalo „прозирно“, неколико српских полицијских старешина, које није могао уклонити или пензионисати, „унапредио“ је у поштаре.

Миланова чистка била је толико детаљна, да је преко 50 школа, због избора, остало без учитеља, наклоњених радикалима, а највећи број уредника опозиционих листова изборе је дочекао у затвору, или се од робијања спашавао бекством у иностранство. Избори су окончани радикалском Тимочком буном, угушеном у крви. На бунтовнике је упућена редовна војска, за-

ведено је опсадно стање и организован преки суд. Генерал Тихомир Николић је наредио да се ухваћени побуњеници дивљачки ликвидирају: прво су им пуцали у ноге, потом у руке, па у stomak и на крају у главу. Пред суд је изведен 819 радикалских вођа и јатака, од којих је око 500 осуђено на разне временске, а 94 на смртне казне. По пресуди суда стрељано је 21 лица.

Међу осуђенима је био и Пера Тодоровић (1852-1907), политичар и новинар, један од оснивача Радикалне странке и њен главни агитатор и идеолог. Он је покретач радикалског листа Самоуправа и часописа Рад. Пера се сматра оцем српског модерног новинарства. Смртна казна му је замењена десетогодишњим заточењем у „тешким оковима“. Док је тамничично у Београдској тврђави, једног дана неочекивано га је посетио краљ Милан. О чему су тада разговарали, никада се није сазнalo, али је епилог убрзо био познат. Радикалски прваци су након краћег времена напустили затворе, а Србија је добила прву коалициону владу. Чинили су је либерали и радикали који су се, на опште запрепашћење, изненадно одрекли свих својих радикалских идеја. Било је то после неуспешног српско-бугарског рата (1885) у коме је краљ Милан скоро платио своју опсену. Та-дашње уједињење Бугарске није сметало никоме у Европи, ни народу Србије, али јесте краљ Милану, који је 14. новембра објавио рат свом дотадашњем добрим суседу. Фијаско после непотребног, неприпремљеног и најкраћег рата у српској историји (14 дана), дугорочно је срозао углед Србије. Србија је изгубила 3.500 војника и официра. Краљ Милан је у паници напустио командно место у Цариброду (данас Димитровград) и преко Пирота побегао у Белу Паланку. Потпуно изгубљен, имао је намеру да абдицира и са женом, краљицом Наталијом и сином Александром, напусти Србију.

У страшним нередима који су избили приликом поменуте промене владе у Србији, 140 народњака је губитак власти платило главом, а око 120 народњачких кућа је срушене или попаљено. Да би одбранио своју кућу, Гарашанин је из пиштола испалио пет метака у масу. Десетак година касније, либерали су на изборима освојили само 91.831 глас, а радикали 130.361. Но, на опште запрепашћење, изборна комисија је прогласила да већина мандата у Скупштини припада либералима.

Већ тада се у Србији говорило да су „избори потпуно непотребни ако су добро организовани“. Ако већ морај да се распишу, знало се да је „свако бројање математичка радња, сем бројања гласова“. Тако је то било тада, а много од тога остало је и до данас. Током претходних 20 година (1990-2010) у Србији је било осам парламентарних и чак девет председничких избора. Изборни систем се неколико пута мењао, а број партија који је на њима учествовао веома рапидно растао, попевши се у једном тренутку на око 600. Сада је тај број десетак пута мањи. У којој мери се „демократија“ за протекле две деценије „примила“ у Србији, на најбољи начин говоре многе изборне крађе, протести, сукоби власти и опозиције, окретање леђа партнерима са којима се громогласно узило у здање Скупштине.

Странчарење је, ипак, старије него што то неки мисле. Оно је стара и акутна (јака) болест српске политике.

Прича из касарне

СЛУЧАЈ СТАРОГ ПУКОВНИКА

Зашто баш прича из касарне? Па да ли се уопште смије нешто о томе причати или писати? Питања су увек да ли је то могуће, да ли су се током година неке ствари промениле или је то табу тема за људе „ван жице“. Некад је то тако било, могло се само разговарати у кругу пријатеља и то у кантини уз кафу или пиво. Но када се у касарни проведе више од десет година са породицом онда то изгледа другачије.

И наша породица као и већине других дошаља је ту након избегличког путовања од немила до недрага. Некада топли дом у Кинину замениле су подстанарске собе и магацински простори. Као породица патили смо се и мучили, али на послу смо увек били вредни и савесни. И никада нисмо размишљали да ћемо се током времена сместити у касарну. Па касарна је за војску, ту су људи сваки дан под оружјем. Па како онда ту може да се смести и живи породица? Питали смо се ми, а и наши командаンти који су пратили наше животне шкоље. Инакон одређеног времена донесе се одлука - одобрava се смештај у касарни. Биће то само привремено, за који месец, или, можда, до годину дана. Бар тако су нас уверавали. Причали нам лепе приче, објашњавали планове државног руководства за изградњу нових станови. И тако месец за месец, година за годином. Проте и 12 година становиња у касарни. А да ли је стан на видику?

Недалеко од нас становао је комшија - пуковник у пензији. Сећам се још када сам дежурао у тој касарни да је за његову породицу адаптиран магацински простор. Беше то још 2000. године. Због болести отишао је у пензију пре рата. Прошао је све војничке дужности од водника до пуковника. Задња дужност му је била командант бригаде. Имао је пре рата леп стан у Хрватској, али због националности и порекла тамо није могао да остане. И тако, након пустих година рада и бројних премештаја, он добије да се пресели у круг касарне. Награда или нешто друго, тек само он зна како је дођи у ту ситуацију.

Познавао сам цelu његову биографију. Био је поштен и вредан. Право оличење војника који је у сваком тренутку могао да послужи за понос и углед Војсци Србије. Имао је два сина од којих се један у међувремену оженио и добио кћер. Прво једну а након неколико година и другу кћер. Као и сви ми тако је и комшија пуковник у пензији обилазио стамбене институције. Гледао је и тражио себе на листи. Али пустих година био је само „испод црте“. Станове су добијали тамо неки други, људи који су имали мање стажа и по његовом „неке друге аргументе“. Стари пуковник очито није имао „неких других аргумента“ осим бодова на листи.

И тако прође година за годином, смештај у касарни свима нама постаде времешан. Одгујило се, прође више од десет година. Да ли је то привремено или пређе у категорију трајности. Након пустих година изгубили смо и веру да ћемо квалитетно решити стамбено питање.

Тек прошле године, комшија пуковник у пензији нам се похвали да има наговештаја за решење стамбеног питања. Каже, појавио се четврособни стан однекуда и има шансе да то буде за њега. Ишчекрала га стамбена комисија, крио се негде али су га нашли - ушли му у траг. Има пуно станови а тамо на Новом Београду га није лако наћи. Има пуно зграда па се и четврособни стан може лако скрити чак и од војностамбене комисије. И након одређене процедуре добије он тај стан и одсели се.

Сретох ових дана бившег комшији - пуковнику у пензији. Каже да се он и његова породица навикавају на нов стан. Више су и заборавили да живот достојан човека па им треба времена да се привикну на нешто што би требало бити уобичајено. Давно је било када су 1990. отишли из свог стана у Хрватској. А сада је 2011. година. И тако комшија дочека да за живота реши стамбено питање. А колико нас ће бити сретници да се видимо у новом стану.

Мајор у пензији **Драгутин Склепић**

Бурзитис и како га лечити

КАД СЕ УПАЛЕ „ВРЕЋЕ“ У ЗГЛОБОВИМА

Писи:
Мр сц. др
Часлав Антић

Бурзитис је релативно непознато или често инфламаторно оболење. Представља запаљење бурзе - мале затворене вреће испуњене течношћу, која је смештена у унутрашњости зглобова. Основна функција бурзе јесте да смањи трење између тетива и кости, тетива и тетива, и између коштаних избочина и коже. Живот без њих би bio болан. У телу има око 160 бурзи и њихова упада представља један од облика ванзглобног реуматизма.

Бурзитис најчешће настаје код мушкарца вероватно због веће физичке активности. До упаде најчешће долази у пределу рамена, лакта, колена, куковима, Ахиловој тетиви, стопалима и крстима. Акутни бурзитис настаје нагло и праћен је веома интензивним болом. Хронични бурзитис је много чешћа форма и најчешће је узрокован хроничним траумама.

Бурзитис у пределу рамена је врло чест. Настаје када се калицијумове соли које су најчешће у тетиви мишића супраспинатуса доспеју у бурзу и изазову акутну упаду. Бол се јавља нагло, често ноћу. Покрети у рамену су ограничени. Лечење се спроводи постављањем руке у положај који је одмакнут од тела уметањем јастука између грудног коша и надлактице. Болно и отечно место масирати ледом а онда напети антиреуматску масти. У случајевима да бол не попушта, узети антиреуматик.

Симптоми акутног бурзитиса су: оштар бол који се повећава када се покушава направити покрет или се јавља у току ноћи, ограничавање покрета угроженог дела тела, оток, осетљивост на додир, бол итоплота у пределу акутног запаљења.

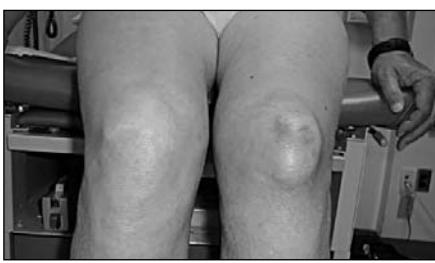
Ако акутна фаза престане, а наслаге каплијума и укоченост у пределу оболења остану, бурзитис може постати хроничан и може трајати месецима и годинама.

Бурзитис настаје различитим механизмима - трењем, хемијским агенсима или септички.

Трење се догађа код сталног поновљања кретњи тетиве преко бурзе, и од овог облика најчешће оболевају професионални спортисти и особе које учествало понављају исте покrete, као што су тенисери, тркачи, чистачице, зидари и др. Механичка иритација узрокује упаду која доводи до излучивања течности у саму бурзу, што доводи до отока и појаве бола. Хемијски бурзитис настаје као последица хроничних упадних процеса околних ткива, нарочито тетива.

Септички, као најређи облик бурзитиса настаје пронирањем бактерија у бурзу, путем крвотока или приликом повреда - директно путем оштећене коже. Студентски лакат - ради се о упади бурзе на самом лакту испод коже, а изнад коштаног врха, управо тамо где лакат додирује подлогу када се наслоните на сто.

Код дуготрајног насллања на лактове (приликом учења за столом, или других

сличних активности) долази до притиска на слузну врећу, која затим реагује упалом. Упада доводи до бубрења бурзе у којој се накупља течност, а све је то праћено стварањем „јастука“ на лакту уз присутан бол, поготову код притиска.

Само у пределу колена постоји око 30 слузних кесица или највећи значај има Препателарни бурзитис - на самом врху колена налази се кошница коју зовемо патела, а између ње и коже налази се тзв препателарна бурза. Она се релативно често упада, било код дужег чувања, мањих и ћестих удараца, или код једног јачег удараца или пада. Ово је стање готово професионално оболење паркетара и керамичара, али се често виђа и у свим спортивима у којима су падови или контакт са подлогом чести, од одбојке и кошарке, преко рукомета и фудбала па све до борилачких вештина и гимнастике. Бурзитис кука, Трохантеријски бурзитис - у подручју великог трохантера натколене кости (спољашња страна кука) постоји више бурза чија упада може настати из два разлога: директне трауме - пад на бок, што је ређе, и пренапрезања - већи број микротраума, што је чешће, а настају након дуготрајног седења, стајања, трчања на дуге стазе. Бол је главни симптом и увек се јавља са спољашње стране, која се може ширити дуж бутине према колену, а појављава се при покретима као што су излазак из аутомобила, пењање уз степенице. Бол можемо изазвати и у мирувању, додирањем спољашњег дела кука.

Бурзитис у подручју кука не узрокује видљиви оток или црвенило коже јер су бурзе у том подручју смештene дубоко испод „дебелих“ мишића. Бурзитиси у пределу стопала су чести и праве потешкоће при ношењу обуће. Најчешћи је тзв. ангуларни бурзитис који настаје у пределу базалног зглоба палца. Испољава се као црвено-плавичаста творевина која је еластична и болна на додир. Лечи се на првом месту уклањањем узрока настанка а то је трење обуће и испупчења на палцу. Обућа треба

НЕКЕ ПРОМЕНЕ У ЗДРАВСТВУ

Одлуком министра одbrane утврђен је облик, изглед, садржај и начин коришћења лекарског рецепта у војним здравственим установама. Одлука је објављена у Војном службеном листу бр. 23 од 30. 9. 2010. године.

На једном рецепту може се прописати само један лек за једну особу и више 30 дана од дана прописивања.

Према изјавама државног секретара у Министарству здравља Перешић Симоновића и помоћника директора РЗЗО Владана Игњатовића очекују се следеће новине у здравству:

- Предложено је да осигуранци имају право на изабраног лекара и у приватној пракси. Имаће право да преписују лекове, дају боловања, налоге за медицинско техничка помагала, упуте за специјалистичке прегледе у државне здравствене установе.

- Да се на опоравак - бањско лечење о трошку завода могу упутити и дијабетичари који су на оралној терапији, тј. који се лече таблетама.

- Да осигуранци могу остварити право на здравствену заштиту и у домаћем здрављу ван своје општине, а не само у хитним случајевима како је то до сада било.

- Крајњи рок у коме изабрани лекар мора да пружи здравствену заштиту је 15 дана. Ако то није могуће здравствена установа је дужна да му обезбеди другог лекара како би здравствено заштита била пружена у наведеном року.

- Укида се рок важења упута изабраног лекара који предвиђа да осигураник треба да се јави на специјалистички преглед у року од 30 дана. То практично значи да осигураник не мора да узима нови упут.

да буде мекана и пространа. У тежим случајевима ради се операција коштаног испупчења.

Дијагноза се поставља на основу клиничког прегледа, лабораторијским налазима, редгенографијом, ултразвуком и магнетном резонанцом.

Терапија бурзитиса подразумева мириовање. Отечено и болно место би требало да се 2-3 пута дневно, по десетак минута, масира ледом после ћега треба нанети антиреуматску крему. Циљ је да се бол, оток и упада смање. У случају да су болови јачег интензитета лекар ће преписати нестероидни антиреуматик. Понекад је неопходна и локална инфильтрација кортикоステроида у бурзу. Терапија укључује и велики број метода физикалне терапије, од електротерапије, магнета, ласера до ултразвука. Уколико све класичне методе не дају резултате понекад је неопходно и хирушко одстрањивање комплетне бурзе.

После оздрављења, редовним активностима треба се вратити постепено.

Може се применити лечење лековитим биљем - тактуром направљеном од врбине коре, коре буковине и целеровог семена, која се утрљава у болно место...

Привредно друштво за производњу промет и услуге

**"ЕКОТЕХ" д.о.о -Ново Село
ВРЊАЧКА БАЊА**

Дирекција и производња: Ново Село, Текући рачун: 205-14441-27
"Комерцијална банка" ад, Тел.факс: 036/631-646
E-mail: ekoteh@ptt.rs

**ПОВОЉНА ПОНУДА
СУХОМЕСНАТИХ ПРОИЗВОДА У ПАКЕТУ**

ПАКЕТ БР. I

1. ЧАЈНА КОБАСИЦА ИЛИ КУЛЕН.....	1,00 кг
2. ШУНКА У ЦРЕВУ.....	1,50 кг
3. ПЕЧЕНИЦА ИЛИ СУВО КОМ. МЕСО.....	1,00 кг
4. ДИМЉЕНА МЕСНАТА СЛАНИНА.....	1,50 кг
5. РОШТИЉСКА КОБАСИЦА.....	2,00 кг
6. ВИРШЛА ВАКУМ.....	1,00 кг
7. АЛПСКА СЛАНИНА.....	1,00 кг
8. ПАРИЗЕР.....	1,00 кг
9. ДИМЉЕНА СВИЊ. КОСТИ И НОГИЦЕ.....	1,50 кг
10.ДИМЉЕНЕ КОЛЕНИЦЕ И БУТКИЦЕ.....	1,50 кг
11.Димљена свињска ребра.....	1,50 кг
12.СВИЊСКА МАСТ, ЧВАРЦИ, ИЛИ ПАШТЕТА У ЦРЕВУ.....	1,00 кг
13.СРПСКА КОБАСИЦА.....	1,00 кг
14.ТОСТ НАРЕЗАК ИЛИ ПИЦА ШУНКА.....	1,50 кг
15.КРАЊСКА КОБАСИЦА.....	1,00 кг

УКУПНО: 18,50 кг ЦЕНА: 6.900,00 ДИН

ПЛАЋАЊЕ: У ТРИ РАТЕ

ПАКЕТ БР. II

1. ШУНКА У ЦРЕВУ.....	1,50 кг
2. СЛАНИНА ПРВЕ КЛАСЕ.....	1,50 кг
3. ВИРШЛА ВАКУМ.....	1,00 кг
4. ЧАЈНА КОБАСИЦА.....	0,600кг
5. ДИМЉЕНА СВИЊСКА ПЕЧЕНИЦА.....	0,800кг
6. РОШТИЉСКА , СРПСКА ИЛИ КРАЊСКА КОБАСИЦА.....	1,00 кг
7. ДИМЉЕНИ СВ. ВРАТ ИЛИ КОАДНО СУВО МЕСО.....	1,00 кг
8. КУЛЕН.....	0,600кг
9. МЕСНИ НАРЕЗАК ИЛИ САРДИНА... 3 ком/.....	1,50 гр/
10.КОЛЕНИЦЕ И БУТКИЦЕ.....	1,50 кг
11.СУВЕ КОСТИ И РЕБРА.....	1,00 кг

УКУПНА ТЕЖИНА ПАКЕТА 11 КГ

ВРЕДНОСТ ПАКЕТА ЈЕ 4.990,00 дин. са ПДВ-ом

ПЛАЋАЊЕ: У ТРИ МЕСЕЧНЕ РАТЕ

**Наручивање, уплата и пријем врши се
преко општинских организација УВПС**

Агенција „ЛАЛА“ у Вашем дому

за вас, за све ваше потребе од од набавке до неге

- "Контрола и мерење крвног притиска, нивоа шећера (свакодневно или по Вашој потреби) "Свакодневни обилазак • "Набавка лекова и др. животних наприница • "Превоз до здравствених установа и др. према Вашим потребама и жељама • "Спремање оброка за Вас у Вашем дому
 - "Плаћање рачуна и других Ваших обавеза
 - "Чување старих, непокретних и болесних Тел. 064 3955815

**Књигу
ТАЈНА
ДОБРОВОЉАЧКЕ УЛИЦЕ,**

аутора Миладина Петровића,
сведока догађаја, можете купити у књижари
Војна књига, Ваце Чарапића 22, у центру Београда.

**Адвокатске услуге
ПОВОЉНИЈЕ ЗА КВП**

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

„Ивана Ц. Јовановић, из Београда - ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), телефон 011/2644384 и 064/1735395;

„Љиљана Јаковљевић, из Београда -ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“, телефон 011/2446977 и 064/1427122;

„Станојко Михајловић, из Београда - Булевар Зорана Ђинђића бр. 76/28, телефон 011/145617 и 064/1280990,

Обављаће за потребе војних пензионера следеће правне послове:

- 1)Давати бесплатне правне савете, и
- 2)Уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и Станојко Михајловић), односно 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић) пружаће све остале адвокатске услуге.

Адвокати ће клијенте примати: Ивана Јовановић уторком, Љиљана Јаковљевић средом, а Станојко Михајловић петком, сви у времену од 17 до 19 часова.

**УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ
ПРЕКО УДРУЖЕЊА**

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знаете да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

-организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,

- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продажа погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,

-бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС или директно на тел. 011/8333-142 и 011/6161-769.

ПРОДАЈЕМ КУЋУ У ПИРОТУ

У центру Пирота повољно продајем 1/2 куће са посебним улазом која се састоји од трободног конфорног стана на спрату са двориштем и помоћним просторијама. Звати од 16 до 20 часова.

Тел.011/164-464

ПРОДАЈЕМ

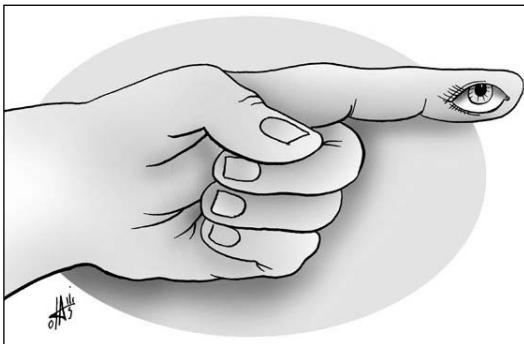
повољно домаћу ракију шљивовицу, лозовачу и кајијевачу, старе до 15 година, и квалитетан мед. Наручивање на телефоне 062/265-275 и 018/531-581.

Позајмљено из часописа сатире

ЕТНА

Животне етапе превртача

Био је рођен за комунисту, за социјалисту је душу дао, али је тек сада, у старости, решио да умре као демократа.

Интерес опште сигурности

Нико нема ништа против да нам политичари одлучују иза затворених врата. Једино што би испред њих требало лъде из обезбеђења заменити тамничарима.

Неизвесност прогресивног кружног кретања

Ми стално идемо напред а нико не зна тачно да нам каже колико је још кругова остало до краја.

Геометрија правог а нормалног пута

Да би наш пут био прав, а да би био нормалан, ми морамо сасвим сигурно негде да скренемо под углом од деведесет сте пени!

Правило профитерског патриотизма

Само они који нису имали ништа а данас имају све, знају зашто су се борили!

Феномен грешног примера

Колико су нам га само пута узимали за пример! А после су нам га враћали све грешнијег и грешнијег!

Закон објективне невероватности

Ако је све како треба зашто би онда било како јесте.

Специфичност бракоразводне афирмације

- Да! - рече она.
 - Да! - рече он.
- И разведоше се.

Савет потрошачима живота

Пустите ви те ваше основне животне потребе! Баш сте нашли време када ћете да се луксузирате!

Раша Папеш

СРЦЕ

Суђење је морало поново да буде прекинуто јер се окривљени жалио на срчане тегобе. Најискуснији затворски кардиолог добио је задатак да детаљно испита пацијента, постави адекватну дијагнозу и укључи потребну терапију.

Доктор је прво прегледао пацијента. То је био обичан рутински преглед стетоскопом, али што га је кардиолог више слушао све брже је губио свој смислен и сталожен изглед.

- Ово је немогуће! - непрекидно је понављао.

Затим је трајко да се хитно уради ЕКГ срца. Није одмицао од апарате док се снимање није завршило, а затим је зграбио ЕКГ траку и одјурио у свој кабинет.

- Ово није могуће! - чуло се чак и кроз тапацирана врата како доктор прича сам са собом.

Следећег дана пацијент је подвргнут свим расположивим дијагностичким методама. Прво је урађен ЕХО срца, после тога скенер, на крају чак и магнетна резонанца. После сваког снимка затворска болница је одјекивала од докторовог нескривеног чуђења.

- Не, ово није могуће! - као да је убеђивао сам себе.

Ускоро је вест о чудној болести стигла и до Главног судије. Он је одмах позвао доктора.

- Ми се боримо за правду и трудимо се да она буде задовољена. Али свакако није циљ да нам било који окривљени умре у току суђења. Зато вас молим да ми искрено кажете какво је његово здравствено стање и да ли његово срце може да издржи наставак суђења.

- Не знам - рече без размишљања доктор.

Судија је био потпуно изненадјен.

- Како, не знаете?! Па ви сте га до детаља прегледали и испитали!

- Заиста не знам - био је искрен доктор. - Овај ратни злочинац нема срце!

Слободан Симић

ГЛАСИНЕ

У последње време све се чешће шапуће, а понекад и гласно говори, да су се у нашем малим, провинцијском граду појавили - песници!

Чули смо да их има у већим градовима, али код нас их никад није било. То не памте ни најстарији суграђани.

Нормално, народ је узнемириен и уплашен, тим пре што власт ћути. Нити демантује нити потврђује да ли су се заиста појавили и ако јесу, колико их има? Неки кажу да је у питању само један песник, други тврде да их је најмање тројица. Једна баба се, међутим, куне да је видела седморицу!

Окупљају се, наводно, у једној кафани код аутобуске станице, пуше, пију, псују, гласно рецитују песме и, с времена на време, нешто записују! Пре првих петлова, не плативши рачун, напуштају кафану и губе се у непознатом правцу.

Прича се да дане проводе у напуштеним вагонима близу железничке станице. Чувави су, брадати, неухрањени, човек би рекао - нема куче за шта да их ухвати! Такви какви су, о себи, ипак, мисле све најбоље!

Међу њима је, наводно, и једна песникиња, која такође пуши, пије, носи велики црвени шешир са ешарпом и непрестано штрика и прича без длаке на језику.

Било да су се појавили или не, наше место више није она мала и питома варош, у којој се живело скромно, али лепо. Зато тражимо истину, ма каква она била. Хоћемо да знамо да ли су песници заиста међу нама или неко збија неслане шале, и непотребно узнемиравају јавност?

Ранко Гузина

